'Αριθ. 638 — Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ ΙΓ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΕ'. Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρ. ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶναι ἐτήσιαι. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 32. 20 Μαρτίου 1888

ΕΙΚΟΣΙΠΕΝΤΑΕΤΗΡΙΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΟΥ Α'

Α'.—Η ΑΝΑΓΟΡΕΥΣΙΣ.

Τὴν 18 Μαρτίου τοῦ 1863, ἀκρίβῶς πρὸ εἰκοσιπεντατείας, ὁ πρόεδρος τοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, Ζηνόβιος Βάλβης, ἀναβὰς εἰς τὸ βῆμα τῆς ἐν Ἀθήναις ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ ἔθνους, ὅτι ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις μετὰ τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν διπλωματικῶν σχέσεων ἐπέτυχον τὴν *ἀνεύρεσιν* βασιλέως τῆς Ἑλλάδος. Ἐν μέσῳ βαθείας σιγῆς τῆς συνήθους τοσοῦτον φιλοταράχου ἐκείνης συνελεύσεως, ὁ γηραιὸς πρόεδρος τοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου προσέθετεν, ὅτι ὁ εὑρεθεὶς βασιλεὺς εἶνε εἷς πρίγκηψ τῆς Δανιμαρκίας, Γεώργιος Χριστιανὸς Γουλλιέλμος, ἔχων «ποιότητας καὶ ἐγγυήσεις τοιαύτας, αἵτινες θέλουσιν ἀνταποκριθῆ εἰς τὰς εὐχὰς καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς τε Συνελεύσεως καὶ ὁλοκλήρου τοῦ Ἔθνους. Ἔχει ἀνατροφὴν συνταγματικήν, ἠθικὴν ἀξιέπαινον, ἡλικίαν νεαράν, ἤτοι 18 ἐτῶν, ὡς γεννηθεὶς τὴν 24 Δεκεμβρίου 1845, καὶ καταγωγὴν ἀξιόλογον καὶ ἐπιθυμητὴν εἰς ἡμᾶς· ὥστε ἐν τῇ ἐκλογῇ τούτου παρὰ τῆς Συνελεύσεως χρηστὰς ἐλπίδας δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν, ὅτι θέλομεν προσκτήσει βασιλέα συνταγματικόν, ἐγγυητὴν τῶν ἐλευθεριῶν μας καὶ συντηρητὴν τῶν νόμων τοῦ κράτους». Καὶ κατέληξε, διατυπῶν, *ὡς ἁπλοῦς πληρεξούσιος*, τὴν ἑπομένην πρότασιν, σύμφωνον πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν τῆς τε Συνελεύσεως καὶ ὅλων τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἣν ὑπέβαλλεν εἰς τὴν φρόνησιν τῆς Συνελεύσεως: «Ὅ,τι ἐγένετο ἄνευ τινὸς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς καταργήσεως τῆς δυναστείας τοῦ Ὄθωνος, ὅπως εἴπομεν τότε δι' ἀναστάσεως «καταργεῖται ἡ δυναστεία αὐτοῦ», αὐτὸ τοῦτο πρέπει νὰ πράξωμεν καὶ ἤδη· τοιουτοτρόπως πρέπει νὰ εἴπωμεν καὶ σήμερον « ἀναγορεύεται Συνταγματικὸς βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος ὁ δευτερότοκος υἱὸς τοῦ πρίγκιπος Χριστιανοῦ τῆς Δανίας», καὶ αὐτὸ συνιστῶ εἰς τὴν Συνέλευσιν, διότι ὅπως δι' *ἀναστάσεως* κατηργήθη μία δυναστεία, τοιουτοτρόπως δέον δι' *ἀναστάσεως* νὰ ἐγερθῇ μία ἄλλη».

Ἐν μέσῳ ἐπευφημιῶν καὶ καθολικοῦ ἐνθουσιασμοῦ τῆς Συνελεύσεως ἐγίνετο ἀποδεκτὴ ἡ πρότασις αὕτη τοῦ προέδρου τοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Ἡ Συνέλευσις ἐκείνη δὲν διεκρίθη ἐπὶ ὑπερβολικῇ φρονήσει κατὰ τὸ μακρὸν τοῦ βίου αὐτῆς διάστημα, οὐχ ἧττον κατὰ τὴν ἐπίσημον ἐκείνην στιγμὴν τῆς ἀνακηρύξεως τῆς νέας βασιλείας ἐμαρτύρει ἀξιοθαύμαστον συμπεριφοράν. Τὸ πρόβλημα τῆς ὁριστικῆς ἀποκαταστάσεως πολιτικοῦ καθεστῶτος ὑπὸ τὸ σκῆπτρον συνταγματικῆς βασιλείας ἐλύετο ἤδη ὑπὸ οἰωνοὺς αἰσίους. Ὁ νέος βασιλεύς, προσλαμβάνων μάλιστα τὸν βαρυσήμαντον τίτλον «βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων», φέρων τὸ κῦρος τῆς πανδήμου ἐκλογῆς τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἁπανταχοῦ Ἑλλήνων, τῶν συνηγμένων ἐν τῇ ἐθνικῇ Συνελεύσει, ἦτο ἀρεστὸς ἐπίσης καὶ εἰς τὰς τρεῖς προστάτιδας Δυνάμεις. Ἀλλ' ὅπερ ἀξιοσημείωτον, ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ, καθὰ ἦτο ἤδη ἐκ τοῦ προτέρου γνωστόν, πολύτιμον δωρεάν, ἀσπάσιον οἰωνὸν τῶν ἐθνικῶν πόθων, τὴν ἕνωσιν τῶν Ἰονίων Νήσων μετὰ τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου. Οὐδεὶς Ἕλλην, ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος, ἔμεινεν ἀδιάφορος πρὸς τὸ εὐτυχὲς τοῦτο γεγονός, δι' οὗ ἐτίθεντο αὖθις ἀσφαλῆ τὰ θεμέλια μονίμου πολιτικῆς τάξεως. Ὁ Γεώργιος ἐχαιρετίζετο ἀπανταχόθεν τῆς ἑλληνικῆς διασπορᾶς ὡς ὁ παράκλητος βασιλεὺς τοῦ Γένους, τοῦ ὁποίου τοὺς πόθους καὶ τὰς ἐλπίδας ἐκαλεῖτο νὰ πληρώσῃ.

Εἴκοσι πέντε παρῆλθον ἔτη ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης. Ὁπόσα γεγονότα, ὁπόσαι περιπέτειαι ἐπῆλθον ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ!

Οὐδὲν τούτων διέψευσε τὰς ἐλπίδας, ἃς ἡ ἐθνικὴ τῶν Ἑλλήνων Συνέλευσις ἀνέθετο εἰς τὸν νεαρὸν ἐκ Δανίας ἡγεμονόπαιδα. Αἱ θύελλαι δὲν εἶνε ἀλλότριαι καὶ ἐν τῷ βίῳ τῶν ἀτόμων καὶ ἐν τῷ βίῳ τῶν λαῶν. Ἀλλ' ὅτε ὑπάρχει ζωηρὰ καὶ εἰλικρινὴς ἡ πίστις, οἱ κίνδυνοι καὶ αἱ περιπέτειαι παρακάμπτονται ἄνευ πολλῆς δυσχερείας. Ἀνεφύησαν βεβαίως ἐνίοτε δυσχέρειαι καὶ κρίσεις ἐν τῷ διαρρεύσαντι εἰκοσιπεν-

τεστεῖ βίῳ τῆς βασιλείας τοῦ Γεωργίου. Ἀλλ' ὑπὸ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἀστέρος τῆς πίστεως οἱ κίνδυνοι ἑκάστοτε παρεκάμφθησαν. Ὁ βασιλεὺς Γεώργιος, ὀμόσας νὰ τηρήσῃ πίστιν εἰς τὸ ἑλληνικὸν Σύνταγμα, δὲν παρεβίασε τὸν ὅρκον του, καὶ οὕτως ἡ βασιλεία αὐτοῦ διῆλθεν εἰρηνικὴ καὶ γαληνιαία, μεθ' ὅλας τὰς δυσχερείας, αἵτινες κατ' ἀνάγκην ἀνεφύοντο ἐν τῇ ἱστορικῇ ἐξελίξει τοῦ ἔθνους, ἀρτισυστάτου καὶ ζωηροῦ τὸν χαρακτῆρα, ἐλάχιστα δ' ἔτι φέροντος ἐφόδια κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς μελέτης καὶ πείρας.

Τὸ συνταγματικὸν πολίτευμα, εἰς τὴν τήρησιν τοῦ ὁποίου ὡρκίζετο ὁ νέος βασιλεύς, δὲν ἦτο παντελῶς ἄγνωστον τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι, μαντευθὲν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ὑπὸ τῶν δωρικῶν κοινωνιῶν, σύμφωνον πρὸς τὸ φυλετικὸν αὐτῶν πνεῦμα, τὴν ἀποκατάστασιν τουτέστι τῆς ἁρμονίας ἐν τῷ κόσμῳ, συνῳδὰ δὲ τῷ πνεύματι τούτῳ διατυπωθὲν καὶ ὑπὸ τῶν δωριέων ἢ δωριζόντων πολιτειοδιφῶν τῆς ἀρχαιότητος. Ἂν ὁ Ρωμαῖος ἱστοριογράφος Τάκιτος κατεδίκασεν αὐτὸ ἐν τῇ ἀκμῇ τοῦ ρωμαϊκοῦ Καισαρισμοῦ, ἡ ἀποφθεγματικὴ αὐτοῦ ἐτυμηγορία δὲν δύναται νὰ κλονήσῃ τὰ ὑπὲρ τοῦ πολιτεύματος τούτου ἐπιχειρήματα τῶν προγενεστέρων πολιτειογράφων. Ἀλλ' ἐν τῇ νεωτέρᾳ κοινωνίᾳ ἔμελλε νὰ εἴπῃ τὸ πολίτευμα τοῦτο τὸν ἱστορικὸν αὐτοῦ λόγον. Ἔσχε κατὰ πρῶτον κοιτίδα τὴν Ἀγγλίαν, ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς ὁποίας ἐπὶ σειρὰν αἰώνων ἐρριζοβόλησε καὶ ἐκαρποφόρησε, παρασχὼν τὰς μεγίστας τῶν ὑπηρεσιῶν εἰς τὴν φυλήν, ἥτις ὑπὸ τὴν σκέπην αὐτοῦ δεσπόζει σήμερον κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἁπασῶν σχεδὸν τῶν ἠπείρων. Τὸ πολίτευμα τοῦτο, τυχὸν κατὰ τὴν μεγάλην ἱστορικὴν κρίσιν τοῦ δεκάτου ὀγδόου αἰῶνος ἀπαραμίλλων ἑρμηνευτῶν, οἷοι οἱ περὶ τὸν Μοντέσκιον, κατέστη ἡ ἄρχουσα μὲν θεωρία ἐν τῇ ἐπιστήμῃ, ἐν τῇ πράξει δὲ ἀπέδωκε θαυμασίους καρπούς, συνδυασθέντων ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐν τῇ ἱστορικῇ τῶν νεωτέρων λαῶν ἐργασίᾳ τῆς εὐνομίας καὶ τῆς τάξεως, τοῦ ἱστορικοῦ δικαίου καὶ τῶν ἀρχῶν τῆς νεωτέρας ἐλευθερίας. Ἀπέχω κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ν' ἀναλύσω τὰ κατὰ τὸ πολίτευμα τοῦτο, τὸ ὁποῖον διέπει τὰς τύχας ἁπάσης σχεδὸν τῆς Εὐρώπης, ἐκτὸς ἑνὸς ἢ δύο κρατῶν. Ὅ,τι ἐπιβάλλεταί μοι μόνον νὰ προσθέσω εἶνε ὅτι ἅμα τῇ ἐκκρήξει τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως, οἱ ἀντιπρόσωποι καὶ οἱ παραστάται τοῦ ἔθνους ἐν ταῖς ἀλλεπαλλήλοις ἀποπείραις συνταγματικῆς θεσμοθετήσεως τοῦ τόπου, τὸ συνταγματικὸν πολίτευμα τῆς Ἀγγλίας ἔσχον κύριον αὐτῶν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον γνώμονα. Ὁ ὑπὲρ τοῦ συνταγματικοῦ πολιτεύματος ἀγὼν πληροῖ κατ' ἐξοχὴν τὰς σελίδας τῆς πολιτικῆς ἱστορίας τῆς Νέας Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς ἐθνικῆς αὐτῆς ἀποκαταστάσεως. Σύνταγμα ἦτο τὸ σύνθημα τῶν πολεμίων τοῦ πρώτου Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος, τοῦ οἰκτρῶς ἐν Ναυπλίῳ πεσόντος, ἀλλ' εἰς ὃν ἡ ἱστορία ἀναγνωρίζει ἤδη, ὅτι πρῶτος κατέβαλεν ἐν Ἑλλάδι τὰ θεμέλια τῆς εὐνομίας καὶ τῆς τάξεως. Σύνταγμα ἦτο τὸ σύνθημα τῶν πρωτουργῶν τῆς Τρίτης Σεπτεμβρίου, καθ' ἣν ἠναγκάσθη ὁ βασιλεὺς Ὄθων, πιεσθεὶς ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ λαοῦ τῆς πρωτευούσης, νὰ παραχωρήσῃ τοῦτο, ἀλλὰ διὰ νὰ τὸ παραβιάσῃ ἀκολούθως, ἐν ἀγαθωτάτῃ περὶ τῆς ἀνάγκης ταύτης πεποιθήσει. Σύνταγμα ἦτο ἐπὶ τέλους ἡ κυρία ἀφορμὴ τῆς πολιτικῆς μεταβολῆς τοῦ Ὀκτωβρίου, δι' ἧς ἐξώσθη ὁ ἀγαθώτατος ἐκεῖνος βασιλεύς, ὁ ἀγαπήσας καὶ ὑπηρετήσας τὴν Ἑλλάδα ὡς ὁ εἰλικρινέστατος τῶν Ἑλλήνων.

Ὁ βασιλεὺς Γεώργιος κατερχόμενος εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐγίνωσκεν ἐκ τοῦ προτέρου τὴν συνταγματικὴν ταύτην θρησκοληψίαν τοῦ ἔθνους, παρ' ᾧ ἐκαλεῖτο νὰ ἡγεμονεύσῃ.

Ἡ τύχη τοῦ Καποδιστρίου, ἡ τύχη τοῦ Ὄθωνος, μεθ' ὅλας τὰς ἐξόχους αὐτῶν ἀρετάς, ἦσαν ἀρκοῦντα νουθετήματα διὰ τὸν νεαρὸν βασιλέα, ἄρχοντα ἤδη λαοῦ, τὸ ἱστορικὸν τοῦ ὁποίου παρελθὸν ἦτο ἀπαράμιλλον. Ὁ βασιλεὺς Γεώργιος κατενόησεν ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς, ὅτι ὤφειλε νὰ σεβασθῇ τὰς συνταγματικὰς πεποιθήσεις τῶν Ἑλλήνων. Ἡγεμὼν τῆς λαϊκῆς βουλήσεως, ἐκλεκτὸς τῆς ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας, ᾐσθάνετο τὰς ὑποχρεώσεις του, ἃς εὐστόχως διετύπου διὰ τοῦ γνωστοῦ λογίου «Ἰσχύς μου ἡ ἀγάπη τοῦ λαοῦ». Κατερχόμενος εἰς τὴν νέαν πατρίδα του, ἀπηύθυνε πρὸς τὸν ἑλληνικὸν λαὸν τὴν ὁμολογίαν τῆς πολιτικῆς αὐτοῦ πίστεως καὶ τῶν ἀρχῶν, καθ' ἃς ὑπέσχετο νὰ διοικήσῃ τὸ ἐμπιστευθὲν εἰς αὐτὸν τὰς τύχας του ἔθνος. Ἡ νέα θεωρία τῆς βασιλείας, ἡ συνταγματικὴ θεωρία, διαπνέει διὰ τοῦ ἱστορικοῦ ἐκείνου ἐγγράφου. Δὲν ἤρχετο εἰς τὴν Ἑλλάδα ὡς ἀπεσταλμένος τῆς θείας Προνοίας, ἵνα σώσῃ τὸ κλυδωνιζόμενον σκάφος τῆς ἑλληνικῆς πολιτείας, ἤρχετο ὑπείκων εἰς τὸ ἐθνικὸν πρόσταγμα, μὲ τὴν εὐγενῆ προθυμίαν νὰ ἑνώσῃ τὴν τύχην του μετὰ τῆς τῶν Ἑλλήνων. Ὡμολόγει ἐν τῷ ἐγγράφῳ ἐκείνῳ τὴν ἀπειρίαν του καὶ ἐπεκαλεῖτο τὴν συνδρομὴν τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὸν μέγαν σκοπὸν νὰ καταστήσῃ τὴν νέαν πατρίδα του «πρότυπον βασιλείου ἐν τῇ Ἀνατολῇ». Οὕτως ἀνεγνωρίζετο ἐν τῷ πρώτῳ ἐπισήμῳ ἐγγράφῳ τοῦ βασιλέως Γεωργίου ἡ ἀναγνώρισις τῆς πολιτικῆς τοῦ τόπου, ἣν ὁ εὔορκος ἡγεμὼν ἀείποτε ἐτίμησε καὶ ἐσεβάσθη. Ἡ εἰκοσιπενταετὴς αὐτοῦ βασιλεία εἶνε ἀσφαλέστατον τῶν βασιλικῶν ὑποσχέσεών του μαρτύριον.

Ἡ ἱστορία τοῦ δεκάτου ἑνάτου αἰῶνος δὲν ἔχει ἴσως, μετὰ τὸν βασιλέα τῆς Βελγικῆς Λεοπόλδον, νὰ ἐπιδείξῃ συνταγματικὸν βασιλέα συνταγματικώτερον τοῦ βασιλέως τῆς Ἑλλάδος Γεωργίου. Πικρόχολος τῆς Γερμανίας φιλόσοφος, ἐν τῇ κατὰ τῶν φιλελευθέρων θεσμῶν ἀποστροφῇ αὐτοῦ, παρέβαλλε τοὺς νεωτέρους συνταγματικοὺς βασιλεῖς πρὸς τοὺς ἀρχαίους θεοὺς τῶν Ἐπικουρείων, ἐν ἡδυπαθεῖ ἀπραξίᾳ διαβιοῦντας ἐν τοῖς ὀλυμπίοις αὐτῶν μεγάροις. Ἀλλ' ἀπὸ τοῦ πολυθρυλήτου δόγματος τοῦ Θιέρσου «ὁ βασιλεὺς βασιλεύει καὶ δὲν κυβερνᾷ», ὁ συνταγματικὸς βασιλεὺς ὑποχρεοῦται νὰ ἐκτελῇ τὰ ἀνώτατα ἐκεῖνα καθήκοντα, ἅτινα ὥρισεν αὐτῷ ἑκασταχοῦ ὁ πολιτικὸς Χάρτης, ἥκιστα δὲ νὰ μεριμνᾷ καὶ νὰ ἐνδιατρίβῃ περὶ τὰ ἀντικείμενα καὶ τὰς λεπτομερείας τῆς διοικήσεως. Μεθ' ὅλας τὰς τῶν πολεμίων τῆς ἀρχῆς ταύτης ἀντιρρήσεις, ἡ συνταγματικὴ βασιλεία τοιαύτη ὁρίζεται σήμερον ὑπὸ τῶν πλείστων πολιτειολόγων. Οὕτως ἡ βασιλεία διατελεῖ ἀνωτέρα τῶν διαμαχομένων πολιτικῶν κομμάτων, δυναμένη ἑκάστοτε νὰ παρεμβαίνῃ προσηκόντως ἐν ταῖς ὑπερτάταις στιγμαῖς βιαίων συγκρούσεων. Σπανίως ἐκ τῶν βασιλέων τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων ἐξήσκησέ τις τὸ ὑψηλὸν τοῦτο δικαίωμα μετὰ τοσαύτης συνέσεως καὶ εὐστοχίας, ὅσον ὁ βασιλεὺς Γεώργιος. Ἐντεῦθεν τὸ ἀπὸ εἰκοσιπενταετίας ἀμείωτον αὐτοῦ κῦρος ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς πολιτικοῖς πράγμασιν, ἐφ' ᾧ οὐ σμικρὰν εὐγνωμοσύνην ὀφείλει αὐτῷ τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος.

Πόσαι κρίσεις ἀπεσοβήθησαν ἐκ τῆς ἄκρας ταύτης συνταγματικότητος τοῦ βασιλέως Γεωργίου! Ὁ παραβάλλων τὴν ἱστορίαν τῆς δυναστείας αὐτοῦ πρὸς τὴν τοῦ βασιλέως Ὄθωνος, ἄνευ κόπου θέλει ἐκτιμήσει τὸ λεπτὸν πνεῦμα καὶ τὴν πολιτικὴν ὀξυδέρκειαν νεαροῦ ἡγεμόνος, ὅστις ἔχων σύμβουλον τοῦ στέμματος ἑαυτὸν καὶ μόνον, κατώρθωσε νὰ ὑπερνικήσῃ πλείστας δυσχερείας, ἐκ τῆς φύσεως τῶν παρ' ἡμῖν πραγμάτων ἑκάστοτε ἀναφυομένας. Ἀληθὴς βασιλεύς, ἐπέβαλεν εἰς ἑαυτὸν τὰ καθήκοντα τῆς ἐπιεικείας καὶ τῆς μακροθυμίας, ἅτινα εἶνε αἱ κατ' ἐξοχὴν ἀρεταὶ τῶν ἡγεμόνων. Ὁ βασιλεὺς Γεώργιος κατ' οὐδενὸς ἐμνησικάκησε ποτὲ πολίτου, οὐδένα κατεδίωξε, πάντοτε δὲ ἐπεδείξατο ὑπέροχον χαρακτῆρος δύναμιν, μὴ ἀρνηθεὶς τὸ κῦρος τῆς βασιλικῆς αὐτοῦ ὑπογραφῆς ἐν πάσῃ περιστάσει. Συνταγματικὸς ἡγεμών, κατέστησεν ἑαυτὸν ἀληθῶς ἀνεύθυνον, ἐν τῇ ἀληθεῖ τῆς λέξεως σημασίᾳ, συμφώνως πρὸς τὸν νόμον καταλιπὼν τὴν εὐθύνην ἐκεῖ ὅπου ἀνήκει. Ἔσται τοῦτο ἄρά γε ἡ πτέρνα τῆς βασιλικῆς αὐτοῦ ἱστορίας; Ἀμφιβάλλω. Ὅστις ἐμελέτησε τὴν πολιτικὴν ἱστορίαν τοῦ τόπου κατὰ τὴν τελευταίαν πεντηκονταετίαν, καὶ ἐσπούδασε τοὺς καθ' ἡμᾶς πολιτικοὺς χαρακτῆρας, καὶ ἐνόησε τὰς κοινωνικὰς συνθήκας καὶ τὰ πολιτικὰ πλεονεκτήματα καὶ μειονεκτήματα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, θέλει ἀδιστάκτως ἐκτιμήσει τὰς ἀρετὰς ταύτας τοῦ βασιλέως Γεωργίου, ὧν ἐστερημένος οἱοσδήποτε ἡγεμών, οἱασδήποτε καταγωγῆς, ἐλέῳ θεοῦ ἢ βουλήσει λαοῦ, θὰ ἦτο ἀδύνατον, κατὰ τὸν δημοκρατικὸν τοῦτον αἰῶνα, νὰ εὐδοκιμήσῃ. Ὁ βασιλεὺς Γεώργιος κατενόησε πληρέστατα τοῦτο ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς ἐλεύσεως αὐτοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐντεῦθεν δὲ ἡ αὐστηρὰ καὶ ἀκριβὴς τήρησις τῶν καθηκόντων τοῦ συνταγματικοῦ βασιλέως, καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς ἐπιτυχία.

Τὸ ἑλληνικὸν γένος, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀπώλεσε τὸν βασιλέα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων τοῦ Βυζαντίου, ἐπόθησε διάδοχον αὐτοῦ ὀρθόδοξον ἡγεμόνα. Ἅπασα ἡ μακρὰ ἱστορικὴ τραγῳδία τῆς ἑλληνικῆς δουλείας ἦτο ἀκοίμητος πόθος πρὸς τὴν ἔλευσιν τοῦ παρακλήτου τούτου μονάρχου. Αἱ ἐθνικαὶ παραδόσεις καὶ τὰ δημοτικὰ ᾄσματα ἐξεδήλουν μετὰ φλογεροῦ πάθους τὸν πόθον τοῦτον, ὅστις ἔμελλεν ἡμέραν τινὰ νὰ λάβῃ ἐνσάρκωσιν ἐν τῷ διαδόχῳ τοῦ βασιλέως Γεωργίου, τῷ Κωνσταντίνῳ. Τὰ ἔθνη δὲν τρέφονται μόνον διὰ τῶν πορισμάτων τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς ἐπιστήμης. Ὑπάρχουσι μυχιώτερα, ἀλλ' εὐγενέστερα ἴσως, αἰσθήματα, πρὸ τῆς ἐκδηλώσεως τῶν ὁποίων ὀφείλει νὰ καταπέσῃ ἡ ἐπηρμένη ὀφρῦς τοῦ φιλοσόφου καὶ τοῦ σκεπτικοῦ. Ἐν τῶν αἰσθημάτων τούτων τοῦ ἑλληνικοῦ γένους, εἷς τῶν προαιωνίων αὐτοῦ πόθων, ἦτο ἡ ἔλευσις *ὀρθοδόξου* βασιλέως, ὅστις ἔμελλε νὰ καταστῇ τὸ ὁρατὸν σύμβολον τῆς ἐθνικῆς ἑνότητος. Ὑπὲρ τοῦ ὀρθοδόξου τούτου βασιλέως εἰργάζετο καὶ ἐταλαιπωρεῖτο ἐν τῇ μακρᾷ αὐτοῦ δουλείᾳ τὸ ἔθνος· μετ' αὐτοῦ συνεδέοντο παραδόσεις, προλήψεις, αἰσθήματα, πόθοι· ἀπ' αὐτοῦ ἐξηρτᾶτο ἡ ὁλοσχερὴς πλήρωσις τοῦ ἑλληνικοῦ ἰδανικοῦ. Καὶ ἐντεῦθεν ἐξηγεῖται ὁ ἐνθουσιασμὸς ἐκεῖνος, ὁ καταλαβὼν τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος, ἅμα τῇ γεννήσει ὀρθοδόξου διαδόχου τοῦ ἑλληνικοῦ θρόνου, καὶ ἅμα τῇ ἐνηλικιώσει αὐτοῦ. Ἦλθεν ὁ παράκλητος, ὁ μέλλων νὰ φέρῃ τὴν εὐτυχίαν εἰς τὸν λαὸν αὐτοῦ. Ὑψηλὴ στιγμὴ ἱστορικῆς ἀποκαλύψεως, ἐνώπιον τῆς σημασίας τῆς ὁποίας εἰς οὐδένα εἶνε ἐπιτετραμμένον ν' ἀδιαφορήσῃ, νὰ ὀλιγωρήσῃ καὶ νὰ μεμψιμοιρήσῃ.

Ὁ μέλλων βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος, ὁ διάδοχος τοῦ Γεωργίου, εἶνε ἡ ὁρατὴ ἐνανθρώπησις τῆς ἰδέας τῆς ἐθνικῆς ἑνότητος, οἵα ἐνεκυμονήθη ἀπ' αἰώνων. Ἀναμφιβόλως δὲ τὸ γεγονὸς τοῦτο εἶνε

τὸ σπουδαιότατον ἐν τῇ ἱστορικῇ ταύτῃ περιόδῳ τῆς βασιλείας τοῦ Γεωργίου.

Ἀλλ' ἤθελον ὑπάρξει ἀτελὴς χρονογράφος, ἂν παρέλειπον ἐν τῇ σκιαγραφίᾳ τῆς βασιλικῆς ταύτης εἰκοσιπενταετηρίδος τὰ προελθόντα ἀγαθὰ ἐκ τῆς συνταγματικῆς τοῦ Γεωργίου διοικήσεως. Κατὰ πρῶτον ἡ ἀτομικὴ ἐνέργεια τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐξεδηλώθη κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα εἰς βαθμὸν ἀπροσδόκητον. Τὸ κηδεμονευτικὸν ἐν τῇ διοικήσει σύστημα τοῦ βασιλέως Ὄθωνος οὐ σμικρὸν παρεκώλυσε τὴν ἐλευθέραν ἐνέργειαν τῶν ἐθνικῶν δυνάμεων. Ἀλλ' ἀπὸ τῆς νέας βασιλείας αὐτῆς ἔσχον ἐλευθερωτέραν κίνησιν, ἡ δὲ ἐπελθοῦσα ὑλικὴ ἀνάπτυξις τοῦ τόπου ὀφείλεται κατ' ἐξοχὴν εἰς τὴν χειραφέτησιν ταύτην. Μεθ' ὅλας τὰς ἐπελθούσας κατὰ τὴν εἰκοσιπενταετίαν ταύτην ἐθνικὰς δυσχερείας καὶ περιπετείας, σπουδαιόταται ἐτελέσθησαν πρόοδοι. Πόλεις ὡραῖαι καὶ πολυπληθεῖς ᾠκοδομήθησαν, ἡ συγκοινωνία διά τε ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης ἀνεπτύχθη οὐκ ὀλίγον, ἡ γεωργία, ἡ βιομηχανία, ἡ ἐμπορία τὰ μέγιστα προήχθησαν κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους ὑπὸ σύστημα ἐλευθέρας ἀτομικῆς καὶ κοινωνικῆς ἐνεργείας, σπουδαιότατα δὲ δημόσια ἔργα συνετελέσθησαν καὶ συντελοῦνται. Δὲν ἰσχυρίζομαι, ὅτι ἡ Ἑλλὰς παρίστησι σήμερον Eldorado κοινωνικῆς εὐημερίας, ἀλλ' εἰς οὐδένα εἶνε ἐπιτετραμμένον νὰ φρονῇ, ὅτι ἡ ἐπελθοῦσα ὑλικὴ πρόοδος εἶνε ἀναξία προσοχῆς καὶ ἐκτιμήσεως. Ὁ ξένος ὁ πρὸ εἰκοσιπενταετίας ἐπισκεφθεὶς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἐπανακάμπτων σήμερον, δυσχερῶς θέλει τὴν ἀναγνωρίσει. Τοιοῦτο δὲ φαινόμενον ἐλάχιστα χῶραι τῆς Εὐρώπης δύνανται νὰ παρουσιάσωσι. Τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα τῆς ἐθνικῆς προόδου ὀφείλονται μὲν βεβαίως εἰς τὴν φιλοτιμίαν καὶ τὴν ἐργατικότητα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀλλ' οὐ σμικρὸν συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐπίτευξιν αὐτῶν καὶ ἡ ἐπίδρασις τῆς ἑλληνικῆς διοικήσεως.

Αἱ αὐταὶ πρόοδοι παρατηροῦνται καὶ καθ' ὅλους τοὺς κλάδους τῆς πνευματικῆς ἐργασίας καὶ τῆς δημοσίας διοικήσεως. Ἡ ἐκπαίδευσις καθ' ὅλας αὐτῆς τὰς βαθμῖδας ἀνεπτύχθη καὶ κατὰ ποιὸν καὶ κατὰ ποσόν. Δὲν λέγω ὅτι ἐν τούτῳ δυνάμεθα νὰ συναγωνισθῶμεν μετὰ τῶν μᾶλλον πεπολιτισμένων ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης, οὐχ ἧττον δὲν ὑστεροῦμεν αὐτῶν, οὐδὲ τὴν τελευταίαν κατέχομεν βαθμίδα.

Ἡ πρωτεύουσα τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου εἶνε πράγματι ἡ πρωτεύουσα τῆς ἐπιστημονικῆς καὶ τῆς ἐν γένει διανοητικῆς κινήσεως τῆς ἀνατολικῆς Χερσονήσου καὶ τῶν ἐγγὺς κειμένων χωρῶν. Σήμερον εἶνε διεσπαρμένοι οἱ τρόφιμοι τῆς ἑλληνικῆς ἐπιστήμης ἀπανταχοῦ τῆς Ἀνατολῆς, αἱ δὲ ὑπηρεσίαι, ἃς προσφέρουσιν ὑπὲρ τῆς ἀναπτύξεως αὐτῆς καὶ μορφώσεως, εἶνε κολοσσαῖαι. Ἡ στρατιωτικὴ καὶ ναυτικὴ διοργάνωσις τοῦ τόπου βαίνει ὁσημέραι πρὸς τὰ πρόσω διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν προσφορωτάτων πρὸς τὴν φύσιν καὶ τὴν κοινωνικὴν κατάστασιν τοῦ τόπου συστημάτων. Ἡ δικαιοσύνη φέρει τὴν σφραγῖδα καὶ τὴν ἐνέργειαν τέλεον πεπολιτισμένης κοινωνίας. Πλεῖστα νομοθετήματα ἐψηφίσθησαν κατὰ τὴν εἰκοσιπενταετῆ περίοδον ταύτην, μαρτυροῦντα τὸ πνεῦμα τῆς εὐνομίας, ὑφ' οὗ ὑπηγορεύθησαν· ἡ δὲ ψῆφισις τοῦ ἤδη καταρτισθέντος Ἀστικοῦ Κώδικος θέλει πληρώσει κενόν, ὁσημέραι ἐπαισθητὸν καθιστάμενον. Πάντα ταῦτα μαρτυροῦσι μεγαλοφώνως τὴν πρόοδον τοῦ τόπου, πρόοδον γενομένην ἄνευ πολλῶν μέσων, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ὁποίας εἰργάσθησαν μετὰ ζήλου καὶ πίστεως ἅπασαι αἱ δυνάμεις τοῦ ἔθνους καὶ ἐκ τῶν ἄνω καὶ ἐκ τῶν κάτω.

Οἱ εὐάριθμοι τῶν ἐκ πεποιθήσεως ἢ ἐκ συμφέροντος ἀπαισιοδόξων θρηνολογοῦσιν ἐνίοτε μετὰ τραγικοῦ πάθους ἐπὶ τῇ οἰκονομικῇ στενοχωρίᾳ τοῦ τόπου. Εἶνε ἀληθές, ὅτι τὰ καθ' ἡμᾶς οἰκονομικὰ δὲν διατελοῦσιν εἰς ἀνθηρὰν καθ' ὁλοκληρίαν κατάστασιν. Ἀλλ' ἐπὶ τούτῳ δὲν εὐθύνεται ἡ ἐσωτερικὴ διοίκησις, ὅσον αἱ ἐξωτερικαὶ περιπέτειαι τοῦ τόπου. Τὸ ἑλληνικὸν βασίλειον δὲν ἀνήκει εἰς ἑαυτὸ μόνον, ἀλλ' εἰς τὴν μεγάλην ἑλληνικὴν ἰδέαν, ἧς τὰ ὅρια εἶνε ἀπείρως εὐρύτερα τῶν ὁρίων τοῦ βασιλείου, οἷα ἐτέθησαν ὑπὸ τῆς διπλωματίας. Ἐντεῦθεν αἱ συνεχεῖς αὐτοῦ ὑποχρεώσεις πρὸς πραγμάτωσιν τῶν ἐθνικῶν πόθων. Συνεπείᾳ τούτου τὸ ἐλεύθερον βασίλειον ὑπεβλήθη εἰς οἰκονομικὰς θυσίας ἐπανειλημμένως κατὰ τὴν εἰκοσιπενταετίαν ταύτην τῆς βασιλείας τοῦ Γεωργίου. Καὶ δὲν ἐπέτυχε μὲν τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐθνικὸν γόητρον διετηρήθη ἀμείωτον συμφώνως πρὸς τὰς παραδόσεις καὶ τὰς προσδοκίας τοῦ ἑλληνισμοῦ. Ἡ ἐπανάστασις τῆς Κρήτης ἀπέτυχεν ἀλλὰ τὸ ἐθνικὸν ἐν αὐτῇ φρόνημα μένει ἀκράδαντον ἐν προσδοκίᾳ περιστάσεων προσφορωτέρων. Ἡ δὲ πρὸ ἑπταετίας τελεσθεῖσα προσάρτησις τῆς Θεσσαλίας καὶ μέρους τῆς Ἠπείρου εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶνε ἀσπάνιος οἰωνὸς κρείττονος ἐπιτυχίας ἐν τῷ μέλλοντι. Βεβαίως πολλαὶ μέχρι τοῦδε ἐγένοντο θυσίαι πρὸς πλήρωσιν τῶν ἐθνικῶν πόθων, τὸ δὲ ἔθνος δὲν ἔδρεψεν ὅσον ἔδει πλήρεις τοὺς καρπούς τῶν θυσιῶν τούτων. Ἀλλ' ἐν τῷ βίῳ τῶν λαῶν πρωτοστατοῦσι κατ' ἐξοχὴν ἠθικαὶ δυνάμεις καὶ ἰδέαι, μὴ μετρούμεναι διὰ τοῦ μέτρου τοῦ κοινοῦ συμφέροντος. Πρὸς θεραπείαν τούτων τὸ νέον βασίλειον, μεθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς οἰκονομικὰς δυσχερείας, ὑπεβλήθη εἰς τὰς ὑψίστας τῶν θυσιῶν. Ἐντεῦθεν δὲ ἡ κατ' ἀνάγκην

ἐπελθοῦσα οἰκονομικὴ ἀνισορροπία τῶν δημοσίων ἐσόδων καὶ ἐξόδων ἐν τῷ Προϋπολογισμῷ τοῦ κράτους. Πρὸς θεραπείαν τοῦ παθολογικοῦ τούτου φαινομένου οὐχὶ ἀξιοκαταφρόνητος ἐτελέσθη ἐργασία κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη, ἐξ ἧς προσδοκῶνται τὰ βέλτιστα ἐν βραχεῖ χρόνῳ. Ὅ,τι μόνον ἀπαιτεῖται σήμερον εἶνε ἡ κυβερνητικὴ μονιμότης πρὸς ἐφαρμογὴν διοικητικοῦ καὶ οἰκονομικοῦ συστήματος, δυναμένου τέλεον νὰ ἄρῃ τὰς ὑφισταμένας δυσχερείας, νὰ προαγάγῃ δὲ τὰ ἠθικὰ καὶ ὑλικὰ συμφέροντα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἐπιδιώκοντος ἀκαταπαύστως τὸ ἐθνικὸν αὐτοῦ ἐν τῷ βίῳ τῶν νεωτέρων λαῶν μέλλον, ἄξιον κατὰ πάντα τῶν παραδόσεων αὐτοῦ καὶ τῶν πλεονεκτημάτων.

Πρωτίστως τὸ πρόβλημα τοῦτο ἔσται τὸ πρόβλημα τῆς δευτέρας εἰκοσιπενταετηρίδος τῆς τοσοῦτον ὑπ' ἀγαθοὺς οἰωνοὺς ἀρξαμένης καὶ χωρησάσης βασιλείας τοῦ Γεωργίου. Ὁ πρὸ εἰκοσιπενταετίας κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἀνακηρυχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων μέλλων νὰ ἑορτάσῃ τὸ *ἀργυροῦν* τῆς βασιλείας αὐτοῦ Ἰωβιλαῖον, ῥίπτων τὸ βλέμμα αὐτοῦ πρὸς τὸ διαρρεῦσαν παρελθόν, δὲν δύναται ἢ νὰ καταληφθῇ ἐξ εὐχαριστήσεως ἐπὶ τοῖς τελεσθεῖσι κατ' αὐτό. Ἀλλ' ὅπως τὸ ἔθνος, οὕτε ὁ βασιλεὺς αὐτοῦ ἐπλήρωσεν εἰσέτι τέλεον τὴν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁρισθεῖσαν ἱστορικὴν ἐντολήν του. Καὶ εἶνε μὲν σπουδαῖον χρονικὸν διάστημα μία εἰκοσιπενταετία ἐν τῷ βίῳ ἑνὸς ἀνθρώπου, ἀλλ' εἶνε ἐλάχιστον χρονικὸν σημεῖον ἐν τῷ ἱστορικῷ βίῳ ἑνὸς ἔθνους. Ὁ βασιλεὺς Γεώργιος τοῦτο ἔχων ὑπ' ὄψει, δὲν θέλει ἀποδυσπετήσει νὰ συνεχίσῃ τὴν ἐντολήν, ἣν ἔλαβε πρὸ εἰκοσιπενταετίας παρὰ τῶν ἐν Ἀθήναις συνηγμένων ἀντιπροσώπων τοῦ ἀπανταχοῦ ἑλληνικοῦ γένους. Ὁ ὥριμος ἤδη ἀνὴρ δὲν ἀπώλεσε τὸν ἐνθουσιασμὸν τῶν νεανικῶν αὐτοῦ ἡμερῶν, ὁπότε κατήρχετο εἰς Ἑλλάδα, κηρύττων εἰς τὸν ἑλληνικὸν λαόν, ὅτι ἰσχὺν ἔχει τὴν ἀγάπην αὐτοῦ, καὶ ὑποσχόμενος, ὅτι θέλει καταστήσει τὴν νέαν πατρίδα του πρότυπον βασιλείου ἐν τῇ Ἀνατολῇ· τὰς δὲ ἐπαγγελίας του ἐκείνας εἶνε ἤδη εἰσέτι ἱκανὸς νὰ τελέσῃ ἐν τῇ ἐξακολουθούσῃ πρὸς πραγμάτωσιν αὐτῶν ἐργασίᾳ. Λαϊκὸς βασιλεύς, φέρων τὸ χρίσμα τῆς ἐθνικῆς βουλήσεως καὶ ἐκλογῆς, συνεδέθη δι' ἀρρήκτων δεσμῶν συγγενείας καὶ ἀλληλεγγύης μετὰ τοῦ τόπου. Ἡ οἰκογένεια, ἣν ἐθεμελίωσεν, εἶνε γνησίως ἑλληνική, καὶ μέλλων ἀρχηγὸς αὐτῆς τῶν ἐθνικῶν παραδόσεων ὁ Κωνσταντῖνος. Ὑπὸ τοιούτους ἑλληνικοὺς οἰωνοὺς τὸ ἔθνος θέλει ἑορτάσει μετὰ τοῦ βασιλέως του τὴν εἰκοσιπενταετηρίδα τῆς ἀναβάσεως αὐτοῦ εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἑλλάδος. Ἡ ἐθνικὴ ἀφοσίωσις καὶ ἀγάπη εἶνε ὁ κλῆρος τῶν ἡγεμόνων, τῶν ἐργασθέντων μετ' ἀφοσιώσεως καὶ ἀγάπης ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῆς πατρίδος των. Ταῦτα δὲ κέκτηται ἤδη ἀμερίστως ὁ βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων Γεώργιος ἐπὶ τῇ εὐτυχεῖ ἑορτῇ, ἣν θελει τελέσει μετὰ σύμπαντος τοῦ ἔθνους τῆς βασιλικῆς αὐτοῦ εἰκοσιπενταετηρίδος.

ΤΟ ΒΟΤΑΝΙ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον φύλλον).

ΙΖ'

Μετὰ δύο ἔτη.

Δύο ἔτη παρῆλθον....

Τὴν 1 αὐγούστου 187... ὁ Γιαννιὸς Καρανῖκος λαβὼν τὸ ἀπολυτήριον αὐτοῦ παρὰ τῆς Διοικήσεως τοῦ ἐν Νέᾳ Μιζέλῃ ἑδρεύοντος τότε 7ου τάγματος τοῦ Πεζικοῦ, διεπορθμεύθη διὰ τοῦ ἀτμοπλοίου εἰς Ὠρεοὺς καὶ ἐκεῖθεν πεζοπορῶν ἀφίκετο εἰς τὸ χωρίον τὴν μεσημβρίαν τῆς 4 αὐγούστου. Ἐν τῷ οἴκῳ ἐγνώριζον ὅτι θὰ ἐπανήρχετο κατὰ τὸ πρῶτον δεκαπενθήμερον τοῦ Τρυγητοῦ, ἀλλ' ἠγνόουν ἀκριβῶς τὴν ἡμέραν. Οὐδεὶς λοιπὸν κατῆλθε πρὸς ὑποδοχὴν αὐτοῦ καὶ ὁ πρώην στρατιώτης ἀφίκετο μόνος εἰς Γούβας.

Καθ' ὁδὸν συνήντησέ τινας γνωστοὺς χωρικοὺς ἐξ ἄλλων χωρίων, οἵτινες μετὰ δυσκολίας ἀνεγνώρισαν τὸν υἱόν τοῦ Καρανίκου. Ὁ νεανίας εἶχε γίνῃ ἀνήρ· τὸν ξανθὸν ἴουλον τῆς μορφῆς εἶχεν ἀντικαταστήσῃ μέλας μύσταξ ἀγκιστροειδῶς ἀνεστραμμένος, τὸ τολμηρὸν βλέμμα τῶν ὀφθαλμῶν ἐσκιάζετο ὑπὸ τοῦ πηλικίου πρὸς τὸ δεξιὸν οὖς κεκλιμένου.

Ὁ Γιαννιὸς παρῆλθε τὴν ἐν μεταξὺ τῶν ἀγρῶν λιθόκτιστον στήλην, ἥτις σημειοῖ τὸ ὅριον τῶν Γουβῶν καὶ εἰσέδυσεν εἰς τὰ Στενάδια. Τοιοῦτο φέρουσιν ὄνομα τὰ προπύλαια οὕτως εἰπεῖν τοῦ χωρίου, τὰ ποτελούμενα ἐκ κισσοστεφῶν συστάδων μεγάλων πευκῶν· εὐώδη τὴν πρωΐαν, δροσερὰ τὴν μεσημβρίαν, μυστηριώδη τὴν ἑσπέραν, ἅτινα ἠρείπωσε νῦν ὁ ἀμείλικτος πέλεκυς τῶν ὑλοτόμων καὶ τῶν ξυλεμπόρων.

Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος, ὃν συνήντησεν ἐκεῖ ἐκ τοῦ χωρίου κατερχόμενον, ἦτο παῖς ὁδηγῶν τοὺς βόας εἰς βοσκήν, εἶτα δ' ὁ Μπάρμα Σταμάτης μεταφέρων διὰ τοῦ ὄνου φορτίον χλωρῶν στελεχῶν ἀραβοσίτου πρὸς τροφὴν τῶν κτηνῶν. Ὁ πρώην στρατιώτης ᾐσθάνθη συγκίνησίν τινα ἐπαναβλέπων τὸν πολιὸν χωρικόν, μεθ' οὗ εἶχε καὶ μακρινὴν συγγένειαν, καὶ ἐχαιρέτισε καὶ ἠσπάσθη τὴν χεῖρα αὐτοῦ. Ἐβάδισαν δὲ ὁμοῦ πρὸς τὸ χωρίον ποικίλα διαλεγόμενοι.

Παρὰ τοῦ Μπάρμπα Σταμάτη ἔμαθεν ὁ νέος

χωρικὸς τὰ κυριώτατα τῶν ἐν τῷ χωρίῳ συμβάντων κατὰ τὴν διετίαν: τίς ἐνυμφεύθη, τίς ἀπέθανε, τίς ἀπέκτησε τέκνον, τίς ἦλθε πρῶτος εἰς τὴν ἄρτι περατωθεῖσαν συγκομιδὴν τοῦ σίτου, πῶς ἐφαίνετο ὁ ἀραβόσιτος καὶ περὶ τῶν βοῶν καὶ περὶ τῶν ποιμνίων ἑκάστου.

Ἐφάνη μεταξὺ τῶν δένδρων ὁ πύργος μὲ τὰ λεπτά του τείχη ὀρθούμενος ἐπὶ τοῦ χλοεροῦ λόφου· καὶ μετ' ὀλίγον αἱ ταπειναὶ στέγαι τῶν χωρικῶν οἴκων ἕρπουσαι παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ. Καὶ ἔπειτα τὰ φαλακρὰ ἀλώνια μὲ τὰς ἀψιδωτὰς ἀχυροκαλύβας των, καὶ ὁ ἀκανθωτὸς φράκτης περὶ τὸν κῆπον, καὶ αἱ τεφραὶ ἐλαῖαι πλήρεις ἀώρων καρπῶν, καὶ αἱ αὐγουσταῖαι ἄπιοι κατάφορτοι, πλήρεις χρυσῶν ἀπίων, καὶ ἐν μέσῃ ὁδῷ ὁ σωρὸς τῶν λίθων, οὓς εἶχον συσσωρεύσει οἱ χωρικοὶ πρὸ χρόνων εἰς ἀνάθεμα κατὰ τοῦ ἀγνώστου κλέπτου.

— Τὸ χωρὶ εἶν' ἔρημο, κανέναν δὲν θαῦρης 'ς τὸ σπίτι, εἶχεν εἰπῇ ὁ γέρων καθ' ὁδόν.

— Ὅλοι 'ς τὴ βοσκὴ νἄχουνε πάῃ; ἠρώτησε μειδιῶν ὁ πρώην στρατιώτης.

—Αἴμ, ὅτι 'μπίτισαν ἀπ' τἀλώνια, πᾶνε νὰ 'ξαποστάσουνε καὶ ναῦρουν παρηγορὶὰ 'ς τὰ βότσια, κόβουν καὶ 'λίγη καλαμποκιά, μαζώνουν καὶ κἀν'να φασούλι, ἢ κἀν'να καρύδι μπαμπάκι ὅσοι ἔχουν· ἄλλοι κἀν'να ξυλαγγ'ράκι γιὰ δροσιά. Τί νὰ σοῦ κάνῃ ὁ κοσμάκης;....

Τὸ χωρίον ἀληθῶς ἦτο ἔρημον· αἱ θύραι τῶν οἴκων κλεισταί. Ἀνὰ τὰ ἀλώνια αἱ ὄρνιθες περιήρχοντο μετὰ κακκαρισμῶν ῥαμφίζουσαι τὸ ἔδαφος, παρὰ τὸ φρέαρ ὑπὸ τὰς σκελετώδεις πλατάνους χοῖροι ἐκυλίοντο ἐν τῷ βορβόρῳ ἡδονικῶς γρυλλίζοντες.

Ὁ Γιαννιὸς μετὰ παλμῶν χαρᾶς ἐπισπεύδων τὸ βῆμα ἐπάτησε τὸ ἀσβεστόχριστον κατώφλιον τοῦ πατρικοῦ οἴκου καὶ ὤθησε τὴν θύραν πιέσας κρυπτόν τινα σύρτην. Οὐδένα εὗρεν ἐντός. Μετὰ τὸν ἐκ τοῦ δρόμου καὶ τοῦ ἡλίου κάματον δροσερός τις φιλόξενος ἀὴρ περιέβαλεν αὐτὸν ὡσεὶ θωπεία πρὸς τὸν ἐπανελθόντα. Ὁ νέος χωρικὸς ἐκάθισεν ἐπὶ ξυλίνου χονδροειδοῦς σκίμποδος καὶ ἔστρεψε περὶ ἑαυτὸν τὸ βλέμμα. Παρελθόντος τοῦ πρώτου ἐκ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων θάμβους διέκρινεν ἤδη ἐν τῷ σκιόφωτι τὰ διάφορα ἀντικείμενα. Ὅλα ἦσαν γνώριμα, ὅλα ἦσαν ὅπως πρὸ δύο ἐτῶν πρὶν ἢ ἀπέλθῃ εἰς τὸν στρατόν. Αἱ κουβέλαι τοῦ σίτου καὶ τοῦ ἀραβοσίτου εἰς τὸ βάθος, τὰ ξηροτύρια διὰ βρύων ἀνηρτημένα ἀπὸ τῶν καπνισμένων δοκῶν τῆς στέγης, αἱ τσέργαι εἰς τὴν γωνίαν συνεσωρευμέναι, τὰ τράστα εἰς τὸν τοῖχον, ἡ ποικιλόχρωμος κασσέλα τῆς μητρὸς ἐκεῖ. Καὶ αὐτὸ τὸ μακρὸν ἀλβανικὸν ὅπλον, τὸ ὅπλον, ὅπερ ἔφερεν ἄλλοτε φυλάσσων τὸ ποίμνιον ἐκρέματο μεταξὺ τῶν δρεπάνων δεξιὰ τῆς θύρας.

Ὁ πρώην στρατιώτης ἀφῄρεσε νωθρῶς τὸ πηλίκιον καὶ ἀπέμαξε τὸ κάθιδρον μέτωπον, εἶτα δ' ἐγερθεὶς βιαίως ἐπλησίασεν εἰς τὸν τοῖχον, ὅπου ἐκρέματο παλαιόν τι τράστον χρησιμεῦον ἀνέκαθεν ἀντὶ ὀψοφυλακίου διὰ τὸν φόβον τῶν ποντικῶν. Ἐβύθισε μετὰ σπουδῆς τὴν χεῖρα καὶ ἀνέσυρε μειδιῶν τεμάχιον ἀζύμου ἄρτου καὶ γωνίαν ξηροτυρίου. Καὶ τότε ὄρθιος ἐν μέσῳ τοῦ ταπεινοῦ οἴκου, γευόμενος τοῦ ἀγροτικοῦ ἐκείνου ἀρίστου, ὅπερ τοσάκις εἶχεν ἐνθυμηθῇ μετὰ πόθου μακρὰν ἐκεῖ ὑπὸ τὴν σκοπιὰν τοῦ φρουροῦ, ὁ νέος χωρικὸς ᾐσθάνθη ἐν εἴδει γλυκυτάτου ῥιγήματος κορυφουμένην, ἀνεκλάλητον τὴν χαρὰν τῆς ἐπανόδου.

— Αἴ, Γιαννιέ, ἠκούσθη ἔξωθεν ἡ φωνὴ τοῦ Μπάρμπα Σταμάτη.

— Τί προστάζεις, μπάρμπα; ἠρώτησεν ὁ χωρικὸς μασσῶν ἔτι.

— Ἂν θὲς νὰ σμίξῃς τοὺς 'δικούς σου, σύρε κατὰ τὸν Φτεριᾶ. Ὥρα καλὴ καὶ καλῶς ὥρισες ἄλλη μιὰ φορά!

Καὶ ὁ γέρων ἀπῆλθε σύρων τὸν ὄνον ἄνευ φορτίου.

Ὁ Γιαννιὸς εἶχεν ἐπιθυμήσῃ καὶ ἄλλο τι πολὺ πλέον ἢ τὸν μέλανα ἄρτον καὶ τὸν ξηρὸν τυρὸν τοῦ χωρίου, εἶχεν ἐπιθυμήσῃ τὸ ὕδωρ τῆς βρύσεως αὐτοῦ. Εἶνε γνωστὸν οἷαν στοργὴν τρέφουσιν οἱ χωρικοὶ πρὸς τὸ καλὸν ὕδωρ. Ζηλευτὰ θεωροῦνται τὰ χωρία τὰ ἔχοντα καλὴν βρύσιν. Καὶ ὅταν δὲ ὑπάρχῃ τοιαύτη εἰς μακρὰν ἀπόστασιν, ὁ ἀγρότης δὲν διστάζει νὰ μεταβῇ ἵνα πίῃ ἐκεῖ, ἀντὶ νὰ προτιμήσῃ ἄλλο τι προχειρότερον ὕδωρ. Ἐν τῇ δημώδει ποιήσει ποσάκις δὲν φέρονται κόραι ἐν πεδινοῖς τόποις νυμφευθεῖσαι καὶ ποθοῦσαι μετὰ δακρύων τὸ ὕδωρ τοῦ ὀρεινοῦ αὐτῶν χωρίου;

Ἡμεῖς οἱ κάτοικοι τῶν πόλεων εἴμεθα ἐκλεκτικοὶ περὶ τὴν τροφὴν καὶ πίνομεν ἀδιακρίτως τὸ πρῶτον τυχὸν ὕδωρ· ὁ πολὺς ἀγροτικὸς πληθυσμὸς τῆς Ἑλλάδος τρώγει τὸ προστυχόν, ἀλλ' ἔχει ἀπίστευτον πολλάκις λεπτότητα περὶ τὴν ἐκλογὴν καὶ ἐκτίμησιν τοῦ ὕδατος, ὅπερ πίνει. Ἀναμφιρρήστως δὲ τῶν Ἑλλήνων τὸ ἐθνικὸν ποτὸν δὲν εἶνε οὐδ' ὁ οἶνος, οὐδὲ τὸ οἰνόπνευμα, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ καὶ μόνον τὸ ὕδωρ.

Τὸ ὕδωρ τῶν Γουβῶν εἶνε περιλάλητον ἀνὰ τὴν ἐπαρχίαν πᾶσαν διὰ τὴν διαύγειαν, τὴν δροσερότητα καὶ τὰς ὑγιεινὰς αὐτοῦ ἰδιότητας. Κατέρχεται ἀπὸ τοῦ βουνοῦ τῆς Καρβουναριᾶς διὰ τῶν πετρωδῶν κλιτύων, ἃς οὐδέποτε θερμαίνει ἡλιακὴ ἀκτίς. Ἔκτισαν ἐκεῖ μικρὰν βρύσιν καὶ ἀντὶ κρουνοῦ ἐνέπηξαν κάννην καραβίνας, ἣν φράττουσι διὰ στυπίου ἢ τετυλιγμένων φύλλων. Ἀλλ' ὁ κρουνὸς δὲν κλείεται

καλῶς καὶ τὸ ὕδωρ ῥέει διαρκῶς ὑγρᾶνον τὸ ἔδαφος καὶ ἀποτελοῦν μικροσκοπικὸν ῥύακα, ἐν ᾧ φοιτῶσι κόσσυφοι καὶ σεισοπυγίδες καὶ ψυχαὶ καὶ μέλισσαι. Περὶ τὴν βρύσιν ἀναρριχῶνται κισσοί, ἀγράμπελαι, ἀκρόβατοι, καὶ φύονται κατὰ τὰς σχισμὰς βρύα καὶ πολυτρίχια.

Ὁ Γιαννιὸς ἐκόλλησεν ἐπὶ τοῦ κρουνοῦ τὰ χείλη ἀπλήστως καὶ ἔπιε δὶς καὶ τρὶς διακόπτων ἐπὶ μικρὸν τὴν πόσιν ὅπως ἀναπνεύσῃ.

— Ἀθάνατο νερό, ἐψιθύρισεν ἀπομάσσων διὰ τῆς χειρὸς τὸν βεβρεγμένον μύστακα.

Ὑπὲρ τὴν βρύσιν τοῦ χωρίου ἐπὶ τῆς κλιτύος τοῦ βουνοῦ κεῖται ὁ ναΐσκος τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς λευκάζων μεταξὺ τῶν θάμνων καὶ τῶν δένδρων. Ὁ χωρικὸς ἀνέτεινε τὸ βλέμμα:

— Πᾶ νὰ κάνω κ' ἕνα σταυρὸ 'ς τὴ χάρι της, ἐσυλλογίσθη.

Ἀνῆλθε γοργῶς τὴν ὀλισθηρὰν ἀτραπόν, ὤθησε τὴν ταπεινὴν θύραν καὶ εἰσῆλθε κύπτων καὶ εὐλαβῶς σταυροκοπούμενος. Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ναΐσκου ἦτο πενιχρότατον, ἐν ἐκπληκτικῇ δ' ἀντιθέσει πρὸς τὰς ἐπὶ τῶν τοίχων κεκολλημένας χαρτίνας ἁγιογραφίας, τὰ βάναυσα κηροπήγια, τὰ θολὰ κονιορτώδη κανδήλια, ἐρυθρὸν μεταξωτὸν παραπέτασμα μετὰ χρυσοῦ σταυροῦ ἐκρέματο πρὸ τῆς πύλης τοῦ ἱεροῦ, καὶ ἀργυροῦν ποτήριον τῆς θείας μεταλήψεως ἔλαμπεν ἐπὶ τῆς λιθίνης Ἁγίας Τραπέζης. Ἐπὶ τῇ εἰσόδῳ τοῦ χωρικοῦ ἰκτὶς ἐκρύβη ὄπισθεν τῆς εἰκόνος τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ἀλλ' ἡ ἐπὶ τοῦ κανδηλίου ἀράχνη δὲν ἀφῆκε τὴν μεγάλην μυῖαν ἥτις ἐβόμβει συλληφθεῖσα ἐν τῷ δικτύῳ, οὐδ' οἱ σάρακες ἔπαυσαν τὸν μονότονον αὐτῶν τριγμὸν ἐντὸς τῶν ξύλων τοῦ ἱεροῦ.

Ὁ χωρικὸς ἀκροποδητεὶ βαδίζων ᾐσπάσθη τὰς τέσσαρας πέντε εἰκόνας καὶ ἐξῆλθεν ὀπισθοχωρῶν καὶ σταυροκοπούμενος. Δίχως νὰ κατέλθῃ πάλιν πρὸς τὸ χωρίον εἰσεχώρησεν εἰς τὸ ὑπερκείμενον δάσος διὰ λαβυρινθώδους ἀτραποῦ ἥτις ἔφερε πέραν εἰς τὸν Φτεριᾶν, ὅπου κατὰ τὸν Μπάρμπα Σταμάτην ἦσαν ὁ πατήρ, ἡ μήτηρ, ἴσως καὶ ὁ ἀδελφὸς Φωκίων, ὁ πρὸ μηνῶν τινων μόλις νυμφευθεὶς ἐν τῷ χωρίῳ καὶ ἀποχωρήσας τοῦ πατρικοῦ οἴκου.

Ὄντως ὑπὸ σκιὰν μονήρους ἐλαίας, ἐν μέσῳ τοῦ ἀγροῦ, ἐκάθηντο ὁ γέρων Καρανίκος, ἡ κυρὰ Βάσσω, ὁ Φωκίων καὶ τις νέα χωρικὴ ὡχρὰ καὶ ἄχαρις. Ἡ κεινουργὴς αὐτῆς περιβολὴ καὶ οἱ περὶ τὸν τράχηλον καὶ τὸ μέτωπον ἀργυροῖ κόσμοι ἐμαρτύρουν ὅτι ἦτο νεόνυμφος. Καὶ ἦτο αὕτη ἡ Ἀγγέλω τοῦ Νικολοῦ, σύζυγος τοῦ Φωκίωνος.

Ἐπὶ τῆς ἀνθρακιᾶς, ἥτις ἀνέδιδε λευκὸν καπνόν, κῶνοι ἀραβοσίτου κίτρινοι, στιλπνοὶ ὡς ὁ ἤλεκτρος, ἐψήνοντο πληροῦντες ὀρεκτικῆς ὀσμῆς τὸν ἀέρα. Καὶ ὁ μὲν Καρανίκος ἔστρεφεν αὐτοὺς δικηνεκῶς πτύων τοὺς δακτύλους, ὁ δὲ Φωκίων ἐγρύλλιζεν ἐπὶ τῶν χορδῶν αὐτοσχεδίου λύρας· ἐκ τῶν γυναικῶν ἡ μὲν πενθερὰ ἔνηθεν, ἡ δὲ νύμφη ἔρραπτε μάλλινον σάκκον διὰ τὴν προσεχῆ συγκομιδὴν τοῦ ἀραβοσίτου.

Ὁ ἀγρὸς οὗτος ἦτο ὡς ἐκ τῆς θέσεως καὶ τῆς ποιότητος τῆς γῆς ὄψιμος καὶ οἱ ἀραβόσιτοι προέβαλλον θαλεροὺς ἔτι τοὺς ὀγκώδεις κώνους καὶ ἔσειον ὑψηλὰς τὰς μήπω ἀποκοπείσας θυσσανωτὰς κορυφάς.

Πρώτη ἡ Ἀγγέλω εἶδε τὸν Γιαννιὸν πέραν εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τοῦ ἀγροῦ.

— Ἕνας στρατιώτης, εἶπε καρφώνουσα τὴν βελόνην.

— Ὁ Γιαννιός! ἐφώνησεν ἡ μήτηρ ἐρυθριάσασα ἐκ τῆς αἰφνιδίας χαρᾶς.

Μεθ' ὅλον τὸ βάρος τοῦ σώματος αὐτῆς ἔσπευσεν εἰς προϋπάντησιν τοῦ υἱοῦ προσκρούουσα ἐπὶ τῶν ἀραβοσίτων, ἐμπλεκομένη εἰς τοὺς κατὰ γῆς ἕρποντας κλῶνας τῶν κολοκυνθῶν. Ὁ πατὴρ καὶ ὁ ἀδελφὸς ἠκολούθησαν βραδύτερον βαίνοντες καὶ εἵπετο τελευταία μετὰ περιεργίας ἅμα καὶ συστολῆς ἡ νύμφη, κρατοῦσα τὸν σάκκον ἐν τῇ ἀγκάλῃ.

Καὶ ἠχηρὰ φιλήματα καὶ περιπτύξεις καὶ δάκρυα εὐτυχίας καὶ ἐπιφωνήσεις:

— Καλῶς μᾶς ἦρθες!

— Καλῶς ματασμίξαμε!

— Ἀρέ, σὺ ἐγίνηκες ἄντρας! φτοῦ νὰ μὴ βασκαθῇς.

— Ἔτσι 'ξαφνικὰ νἀρθῇς; Γι' αὐτὸ ἔπαιζε τὸ 'μάτι μου ἐψές.

Ἡ Ἀγγέλω τέλος ἐτόλμησε νὰ προβῇ καὶ νὰ τείνῃ ἀδεξίως τὴν χεῖρα:

— Καλῶς ὥρισες! ἐψέλλισεν.

— Ἡ νύφη μας, εἶπεν ἡ μήτηρ δίδουσα περιττὴν ἄλλως ἐξήγησιν πρὸς τὸν Γιαννιόν.

Ἐπανῆλθον πάντες εἰς τὴν προτέραν θέσιν ὑπὸ τὴν ἐλαίαν. Ὁ Γιαννιὸς εἶχε νῦν διαρκῶς τὸν λόγον ἀφηγούμενος τὰ κατὰ τὸν στρατιωτικὸν αὐτοῦ βίον, δίδων ἀπάντησιν εἰς παντοίας παραδόξους ἢ μωρὰς ἐρωτήσεις περὶ τῆς ἐν ταῖς πόλεσι ζωῆς. Καὶ κατεβρόχθιζε κώνους ἀραβοσίτου φιλοστόργως παρασκευαζομένους ὑπὸ τοῦ πατρὸς καὶ ἐπνίγετο μασσῶν καὶ ὁμιλῶν ἐν ταὐτῷ. Οἱ δὲ λοιποὶ προσέβλεπον αὐτὸν σταυροῦντες τὰς χεῖρας.

Ἡ μορφὴ τῆς μητρὸς ἡ πλαδαρὰ ἠκτινοβόλει ἐξ εὐτυχίας, ὑπὸ τὸν λευκὸν μύστακα τοῦ Καρανίκου διεγράφετο ἤρεμον μειδίαμα, ἡ δὲ Ἀγγέλω ἐταπείνου καὶ ἠνώρθου τοὺς κιτρίνους ὀφθαλμοὺς μηχανικῶς, ὡς νὰ μὴ ἐνόει περί τινος ἐπρόκειτο. Μόνος ὁ Φωκίων ἐφαίνετο σύνοφρυς καὶ ἐθώπευε τὸν πώγωνα. Πάντοτε εἶχε κρυπτήν τινα ζηλοτυπίαν πρὸς τὸν μικρὸν ἀδελ-

φόν, τὸν ἀγαπητὸν τῆς μητρός, νῦν δ' ἐπὶ τῇ ἐγκαρδίῳ δεξιώσει ἡ ζηλοτυπία αὕτη ὑπεξεκαίετο.

Ἔμειναν ἐν τῷ ἀγρῷ μέχρι τῆς δείλης καὶ θὰ ἔμενον ἔτι βραδύτερον, ἀλλ' ἡ κυρὰ Βάσσω ἠγέρθη λέγουσα :

— Πᾶμε καὶ πῆρε νὰ βραδυάσῃ. Δὲν ἔχουμε μαγειρεμμένα τίποτε. Πῶς θὰ κάνουμε τοῦ Γιαννιοῦ τὰ καλωσωρίσματα ;... Σήκω νύφη !

Ἐν τῷ χωρίῳ διεδόθη ἡ εἴδησις ὅτι ὁ Γιαννιὸς ἀφίκετο καὶ πάντες ἔσπευδον νὰ χαιρετίσωσιν αὐτὸν καθήμενον παρὰ τὴν θύραν τοῦ οἴκου. Ἡ μήτηρ ἔτεινε τὸ παγούριον τῆς ρακῆς εἰς τοὺς ἐπισκέπτας, ἡ νύμφη παρεσκεύαζε χυλὸν διὰ τηγανίτας. Ἐνύκτωσε καὶ ἡ κίνησις καὶ ἡ εὐθυμία ἐξηκολούθησε πρὸ τοῦ οἴκου τοῦ γέροντος Καρανίκου.

Ὅτε ἡ Ἀγγέλω προσέφερεν ἐν πηλίνῳ πινακίῳ τὰς θερμὰς καὶ μελιρρύτους τηγανίτας, ὁ Γιαννιὸς τὸ πρῶτον ἐμνήσθη τῆς Ἀθιγγανίδος.

Οὐδ' ἴχνος ἀπέμεινε πλέον ἐκ τοῦ πρὸς αὐτὴν ἔρωτος, πολλάκις δὲ ἐγέλασε μετὰ συστρατιωτῶν ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ οἴνου ἀφηγηθεὶς τὰς περιπετείας τῶν μετὰ τῆς κόρης τοῦ σιδηρουργοῦ σχέσεών του, καὶ ᾤκτειρε νῦν ἑκυτὸν ἐπὶ τῇ τότε ἁπλότητι καὶ εὐπιστίᾳ. Μετὰ διετῆ στρατιωτικὴν ζωήν, οὐδ' εἰς μαγείας, οὐδ' εἰς φίλτρα ἐπίστευε πλέον. Ἠσθάνετο ὅμως κνισμοὺς ἀκαταμαχήτου περιεργίας, ἐπεθύμει σφόδρα νὰ μάθῃ τί ἀπέγινεν ἔκτοτε ἡ Ἀθιγγανίς, ποῦ ἦτο νῦν. Καὶ ἐτυραννεῖτο μὴ εὑρίσκων τρόπον ὅπως ἀποτείνῃ τοιαύτην ἐρώτησιν.

Τέλος ὅτε πάντες ἀπῆλθον καὶ ἡ μήτηρ ἥπλου τὰς τσέργας ὅπως κατακλιθῶσιν, ὁ Γιαννιὸς δὲν ἀντέσχε πλέον :

— Ἀλήθεια, μάνα, τί γίνεται ὁ Γυφτοκάβουρας, ποῦ εἶχε φκιάσῃ τοῦ Φωκίου τὸ τσικοῦρι ;...

— Μήτε τὸν ματάειδα πλειὰ ἀφ' ὄντας ἔφυγες, μήτε ματάκουσα γιὰ δαῦτον. Θὰ 'πῆγε πάλι πέρα 'ς τὸ τούρκικο κατὰ πῶς φαίνεται, μιὰ καὶ τὸν ἔδιωξ' ἀπ' τὸ καλύβι ὁ Καράμπελας.

Καὶ ὁ Γιαννιὸς μαθὼν ὅτι ἡ Ἀθιγγανὶς δὲν ἦτο πλέον ἐν τῷ παρακειμένῳ χωρίῳ, ἀλλ' ὅτι ἔφυγεν, ἔφυγεν εἰς τὴν ἀντίπεραν ἀκτήν, ἠσθάνθη ἄρρητον ἀνακούφισιν. Καὶ ἦτο αὐτὸς ὁ ὀμόσας ἄλλοτε ἀγάπην αἰωνίαν εἰς τὴν ἐν ταῖς ἀγκάλαις αὐτοῦ ὀδυρομένην κόρην !

Τοιοῦτοι εἴμεθα οἱ ἄνδρες, ἀλλὰ καὶ τῆς Εὔας αἱ θυγατέρες εἶνε ἄξιαι ἡμῶν. Ἐν ταῖς ἐρωτικαῖς συναλλαγαῖς δίδομεν ὅρκους καὶ λαμβάνομεν δάκρυα — εἶνε κιβδηλοι οἱ ὅρκοι καὶ εἶνε πλαστὰ τὰ δάκρυα.

Ἀπατῶμεν καὶ ἀπατώμεθα !....

[Ἕπεται συνέχεια]

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

Ο ΝΕΟΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ

[Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμενον φύλλον].

Κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1863 ἀνεφύη τὸ ἐπεισόδιον τοῦ Σλέσβιχ— Ὁλστάϊν, τὸ ἐν ἔτει 1864 ἀπολῆξαν εἰς πόλεμον. Ἐν Γερμανίᾳ τότε τὸ ἔθνος σχεδὸν ὁλόκληρον καὶ αἱ πλεῖσται τῶν κυβερνήσεων ἐκηρύχθησαν κατὰ τοῦ Πρώσσου πρωθυπουργοῦ καὶ ὑπὲρ τοῦ δουκὸς Φριδερίκου τοῦ Σλέβιχ—Ὁλστάϊν Σονδερβούργου, Αὐγουστεμβούργου, ὅστις ὑπὸ τὸ ὄνομα Φριδερῖκος Θ' διεξεδίκει τὰ παρὰ τὸν Ἕλβαν δουκάτα.

Ποία ὑπῆρξεν ἡ ἐνέργεια τοῦ πρίγκιπος Φριδερίκου Γουλιέλμου κατὰ τὴν ταραχώδη ἐκείνην περίοδον ; Τοῦτο μόνον δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι, ἂν ὁ ἐξάδελφός του Φριδερῖκος Κάρολος διωρίσθη ἀρχηγὸς τῶν πρωσσικῶν στρατευμάτων, εἰς αὐτὸν οὐδεμία ἀνετέθη ἀνωτέρα διοίκησις. Προσκολληθεὶς εἰς τὸ ἐπιτελεῖον τοῦ στρατάρχου Βράγγελ ἀρχιστρατήγου τῶν αὐστροπρωσσικῶν δυνάμεων, εἶχε νὰ ἐκπληρώσῃ ἀποστολὴν μᾶλλον διπλωματικὴν ἢ στρατιωτικήν. Ἐπρόκειτο νὰ κατευνάσῃ τὰς φιλέριδας διαθέσεις, αἵτινες ἐνίοτε ἀπέληγον εἰς ρήξεις καὶ νὰ ἐξαλείψῃ πᾶσαν ἀφορμὴν ψυχρότητος ἐν τῇ ἀνωτέρᾳ τοῦ συνηνωμένου στρατοῦ διοικήσει.

Ἡ συμβιβαστικὴ αὕτη ἀποστολὴ ἦτο τὰ μέγιστα δυσχερής· καὶ ὅμως ὁ πρίγκιψ ηὐδοκίμησεν ἐν αὐτῇ καὶ δὲν περιέστη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ποιήσηται χρῆσιν τῆς ἀπονεμηθείσης αὐτῷ πληρεξουσιότητος, δι' ἧς ἐξουσιοδοτεῖτο ἐν ἀνάγκῃ ν' ἀναλάβῃ αὐτὸς τὴν ἀνωτάτην ἀρχηγίαν. Διὰ τοῦτο τὸ δημόσιον οὐκ ὀλίγον ἐξεπλάγη μετὰ τὴν ἅλωσιν τοῦ Δύππελ καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐν Λονδίνῳ συνδιασκέψεως βλέπον τὸν πρίγκιπα τὸν παρασχόντα τόσον λαμπρὰ δείγματα τῆς ἱκανότητός του ἀποσυρόμενον μετὰ τῆς οἰκογενείας του εἰς Ἑλβετίαν ὅπου διέμεινε μέχρι τοῦ μέσου τοῦ χειμῶνος, παρακολουθῶν ὡς ἐντελῶς ἀμερόληπτος θεατὴς τὸ ἐν ἀπουσίᾳ του ἐκτυλισσόμενον πολιτικὸν καὶ στρατιωτικὸν δρᾶμα.

Τὸ ἔτος 1865 κατηναλώθη ὁλόκληρον εἰς τὰς ἐκ τοῦ συμφέροντος προερχομένας ἀντιζηλίας μεταξὺ Αὐστρίας καὶ Πρωσσίας ὡς πρὸς τὸ πολίτευμα τὸ ὁποῖον συνέφερε κάλλιον ν' ἀποδοθῇ εἰς τὴν νεωστὶ κατακτηθεῖσαν χώραν, ἂν ἔπρεπε δηλονότι ν' ἀποτελέσῃ αὕτη κράτος αὐτόνομον ὑπὸ τὸ σκῆπτρον τοῦ πρίγκιπος Φριδερίκου ἢ ὡς ἁπλῆ ἐπαρχία νὰ προστεθῇ εἰς τὸ πρωσσικὸν στέμμα.

Ἐκ τῶν προτέρων εὐχερῶς ἠδύνατό τις νὰ προΐδῃ ὅτι ζήτημα τόσον φλογερὸν ἔμελλε ν' ἀπολήξῃ εἰς πόλεμον. Ἐν αὐτῇ τῇ βασιλικῇ οἰκογενείᾳ τῆς Πρωσσίας ἐξεδηλώθησαν λίαν εὐκρινῶς ἀντίθετοι γνῶμαι ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς εἰρήνης ἢ τοῦ πολέμου. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἂν κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1866 τὸ πρωσσικὸν ἔθνος διῆλθε βραχεῖαν περίοδον ἀγωνίας, ὁ πρίγκιψ διάδοχος καὶ ἡ σύζυγός του διῆλθον ὅλον τὸν προηγούμενον χειμῶνα ὑπὸ τὸ κράτος ὀδυνηρᾶς ἀνησυχίας, καθότι δι' αὐτοὺς ἐπρόκειτο ἐν τῇ ληφθησομένῃ ἀποφάσει τὰ πάντα νὰ διακινδυνεύσωσιν.

Συνησθάνοντο ἀμφότεροι ὅτι ἡ θύελλα προσήγγιζεν, ἀλλὰ δὲν ἠδύναντο νὰ ἐπεμβῶσιν ἐνεργητικώτερον εἰς τὴν ὑπόθεσιν καὶ μειώσωσι τὴν βάσανον τῆς προσδοκίας. Αὐτοὶ ἐκινδύνευον ν' ἀπολέσωσι πολὺ πλέον παρ' ὅ,τι πᾶς ἄλλος πολίτης, ὅ,τι δὲ κατεῖχον ἠπειλεῖτο πολλῷ μᾶλλον ἢ ἡ περιουσία παντὸς ἄλλου ἰδιώτου.

Πλὴν ὅτε ὁ πόλεμος ἐξερράγη καὶ διεκυβεύετο τὸ βασίλειον καὶ ἐρρίφθη ὁ κῦβος περὶ τοῦ μεγαλείου ἢ τῆς καταστροφῆς αὐτοῦ, ὁ πρίγκιψ διάδοχος ὑπείκων εἰς τὰς μεγαλόφρονας παραδόσεις τῆς οἰκογενείας του, ἐσυλλογίσθη μόνον νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ ἀτομικὸν πρὸς τὴν πατρίδα χρέος ὡς πάντες οἱ Πρῶσσοι.

Τὸ ἔτος 1866 ἀπαίσιον διά τινας βασιλικὰς οἰκογενείας τῆς Γερμανίας ἐσημειώθη διὰ νέας προόδου τῆς Πρωσσίας ἐν τῇ ὁδῷ ἐν ᾗ πρὸ καιροῦ εἶχεν εἰσέλθει ἀπὸ τῆς κατακτήσεως τῆς Σιλεσίας καὶ τοῦ διαμελισμοῦ τῆς Πολωνίας.

Ὁ πρίγκιψ διάδοχος ἐμερίμνησε ἅμα τοῦ πολέμου λήξαντος, νὰ ἐξασφαλίσῃ εἰς τὴν Πρωσσίαν μετὰ τῆς ὑλικῆς κατοχῆς νέων ἐπαρχιῶν καὶ τὴν ἀφοσίωσιν τῶν κατοίκων. Ἐπὶ τούτῳ ἠσχολήθη πρὸ πάντων περὶ τοῦ στρατοῦ, ὅτε δὲ συνώδευσε τὸν βασιλέα κατὰ τὸ πρῶτον αὐτοῦ ταξείδιον ἀνὰ τὰς νέας ἐπαρχίας ; τὰ ἐνθουσιώδη αἰσθήματα, ἅτινα ἐνέπνευσεν εἴς τε τοὺς πολίτας καὶ τὰ στρατεύματα, τὸ παράστημα καὶ ὁ προσηνὴς χαρακτήρ του οὐκ ὀλίγον συνετέλεσαν εἰς τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπόν. Αἱ περιοδεῖαι τοῦ βασιλέως καὶ αἱ μετέπειτα μετὰ τὴν στέψιν αὐτοῦ ὡς αὐτοκράτορος γενόμεναι ὑπῆρξαν ἀληθεῖς ἠθικαὶ κατακτήσεις καὶ συνετέλεσαν εἰς τὴν κατάκτησιν τῶν καρδιῶν τῶν ἀνθρώπων, οὓς ἡ τύχη τοῦ πολέμου εἶχεν ἤδη καθυποτάξει ὑπὸ τὸ σκῆπτρον αὐτοῦ.

Μετὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1870 ἡ ἀφομοίωσις τῶν νέων ἐπαρχιῶν ἦτο περίπου γεγονὸς τετελεσμένον. Εὐθὺς μετὰ τὴν θριαμβευτικὴν εἴσοδον τῶν στρατευμάτων εἰς Βερολῖνον, ὁ πρίγκιψ ἔσπευσε νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Ἀννόβερον, ἐδράξατο δὲ τῆς εὐκαιρίας ἐπισήμου τινὸς τελετῆς ὅπως ἐξυμνήσῃ δι' ἐνθέρμων φράσεων τὰ πολεμικὰ ἔργα τοῦ 10ου σώματος τοῦ στρατοῦ, συντελέσαντος διὰ τοῦ ἡρωϊσμοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν θρίαμβον τῆς κοινῆς πατρίδος.

Οὐ μόνον δ' ἐν Γερμανίᾳ ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἐξετιμήθησαν αἱ ἀτομικαὶ ἀρεταὶ τοῦ διαδόχου καὶ ἐπέδρασαν λίαν εὐνοϊκῶς ἐπὶ τῆς πλάστιγγος τῆς πολιτικῆς, μαρτύριον δὲ τούτου εἶνε αἱ μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς Ἰταλίας καὶ τοῦ ἀποθανόντος βασιλέως τῆς Ἱσπανίας σχέσεις αὐτοῦ.

Τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ὁ αὐτοκράτωρ κατέκειτο κλινήρης μετὰ τὴν κατ' αὐτοῦ γενομένην δολοφόνον ἀπόπειραν, ὁ πρίγκιψ Φριδερῖκος Γουλιέλμος ἀντικατέστησε διὰ πρώτην φορὰν τὸν πατέρα του εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῆς ὑπερτάτης ἀρχῆς. Κατὰ τὸ βραχὺ τοῦτο διάστημα συνέβησαν πολιτικὰ γεγονότα λίαν σοβαρά· ἀρκεῖ ν' ἀναφέρωμεν ἐκ τούτων τὸ συνέδριον τοῦ Βερολίνου.

Ὁ πρίγκιψ ἐν ὀνόματι τοῦ αὐτοκράτορος ἔσχε τὴν τιμὴν νὰ ἴδῃ περὶ αὐτὸν συνηγμένους τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων καὶ νὰ ἐκφράσῃ τὰς στερεοτύπους εὐχὰς ὑπὲρ τῆς εὐοδώσεως τῶν προσπαθειῶν αὐτῶν.

Κατ' αὐτὴν ἐπίσης τὴν ἐποχὴν ὁ πρίγκιψ ἀπαντῶν ἐν ὀνόματι τοῦ αὐτοκράτορος εἰς τὸ ἄγγελμα δι' οὗ ὁ πάπας Λέων ΙΓ' συνεχαίρετο τὸν γηραιὸν μονάρχην ἐπὶ τῇ ἀναρρώσει του, ἔγραψεν αὐτῷ ἐπιστολήν, ἥτις διηυκόλυνε τὰς ἐν Κισσιγκεν γενομένας πολιτικοεκκλησιαστικὰς διαπραγματεύσεις.

Ἐκ τῶν πρώτων πράξεων τῆς Ἀντιβασιλείας ὑπῆρξεν ἡ διάλυσις τῆς βουλῆς. Τὸ μέτρον τοῦτο παρήγαγεν εἰς πάσας τὰς τάξεις τῆς κοινωνίας συγκίνησιν, ἥτις καὶ ὕστερον ἐπὶ μακρὸν διετηρήθη. Μόλις συνῆλθε τὸ νέον κοινοβουλευτικὸν σῶμα καὶ πάραυτα ἐψήφισε νόμον χορηγοῦντα εἰς τὴν κυβέρνησιν ἔκτακτον ἐξουσίαν ὅπως προστατεύσῃ δραστηριώτερον ἢ κατὰ τὸ παρελθὸν τὰς βάσεις τῆς κοινωνικῆς τάξεως, ἀπειλουμένης ἐκ τῶν ἐπαναστατικῶν ἐπιθέσεων τῶν κοινωνιστῶν.

Τὸ ἔργον ὅπερ ἀνέλαβεν ὁ πρίγκιψ δυσχερὲς ἐν πάσῃ ἐποχῇ, καθίστατο τότε δυσχερέστερον ἐκ τοῦ ὅτι ἀνεπλήρου τὸν ἀρχηγὸν τοῦ Κράτους εἰς περίστασιν καθ' ἣν ἡ ταχίστη ἀντίληψις καὶ ἡ ἑτοιμότης τῆς ἀποφάσεως ἦσαν ἰδιαζόντως ἀναγαῖαι. Εἰς τὰς κρισίμους στιγμὰς ἐδέησε νὰ παραβλέψῃ τὰς ἰδίας αὐτοῦ ἰδέας καὶ ἀρχὰς διὰ νὰ περιορισθῇ στενῶς ἐντὸς τοῦ ἐδάφους τῆς πολιτικῆς τοῦ βασιλείου καὶ ἐφαρμόσῃ ὅσον ἠδύνατο πιστότερον τὰς προθέσεις τοῦ ἡγεμόνος.

Ἄνευ ὑπερβολῆς δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἐν συνόλῳ ἡ ἐν Γερμανίᾳ κοινὴ γνώμη ἀνεγνώρισε τὰς δυσχερείας τοιαύτης ἀποστολῆς καὶ ὁμοθύμως συνεχάρη τὸν ἀναλαβόντα αὐτὴν διὰ τὴν ἐπιτηδειότητα μεθ' ἧς ἔλυσε τὸ πρόβλημα.

* * *

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη αἱ σχέσεις τοῦ πρίγκιπος μετὰ τοῦ ἀρχιγραμματέως παρέσχον ἀφορμὴν πολλῶν σχολίων εἰς τὸν τύπον. Κατὰ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1881, ἐφημερίς τις ἔγραψε τὰ ἑξῆς περίπου:

Ἡ κοινὴ γνώμη ἄχθεται βλέπουσα ὅτι πολιτικόν τι κόμμα προσπαθεῖ ν' ἀπομακρύνῃ τὸν διάδοχον ἀπὸ τῆς πρωτευούσης ὅπως τὸν ἐξορίσῃ ὑπὸ τὴν ἰδιότητα τοῦ διοικητοῦ εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς Ἀλσατίας καὶ Λωρραίνης. Μετὰ χαρᾶς δὲ μανθάνει ὅτι ὁ πρίγκηψ ἀρνεῖται νὰ παραδεχθῇ τὸ μέτρον τοῦτο καὶ μόνον λόγοι εὐσεβάστου συστολῆς τὴν ἐμποδίζουσι νὰ ἐκδηλώσῃ φανερὰ τὴν ἐπιδοκιμασίαν αὐτῆς ἐπὶ τῆς τοσοῦτον ἀξιοπρεποῦς διαγωγῆς τῆς Αὐτοῦ Ὑψηλότητος.

Ἡ ἐπὶ τούτου ἀπάντησις τοῦ ἐπισήμου τύπου δὲν ἐβράδυνεν, ὑπῆρξε δὲ ἀρκούντως πικρόχολος. Οὐδεὶς, ἔλεγεν ἡ ἀπάντησις, ἔχων ποιάν τινα γνῶσιν τῆς ὑφισταμένης πολιτικῆς καταστάσεως καὶ τῶν ἐν ἰσχύϊ κανόνων παρὰ ταῖς ἀνωτέραις κυβερνητικαῖς σφαίραις δύναται νὰ ὑποθέσῃ ὅτι ὁ ἀρχιγραμματεὺς ἤθελέν ποτε τολμήσει νὰ ὑποστηρίξῃ σχέδιον οἷον τὸ ἀφορῶν εἰς τὸν διορισμὸν τῆς Αὐτοῦ Αὐτοκρατορικῆς Ὑψηλότητος τοῦ πρίγκηπος διαδόχου ὡς διοικητοῦ τῆς Ἀλσατίας καὶ Λωρραίνης ἄνευ τῆς ἐκ τῶν προτέρων συναινέσεως τῆς Αὐτοῦ Ὑψηλότητος. Ἄρα εἶνε συκοφαντία τὸ παριστᾶν τὸ τοιοῦτο σχέδιον ὡς προϊὸν σκευωρίας σκοπὸν ἔχούσης τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ διαδόχου τοῦ θρόνου ἀπὸ τῆς ἕδρας τῆς αὐτοκρατορικῆς κυβερνήσεως. Ἐλαχίστην δὲ πολιτικὴν σύνεσιν πρέπει νὰ ἔχῃ ὁ φρονῶν ὅτι καὶ ἐὰν τοιαύτη τις ὑπόθεσις ἐπραγματοποιεῖτο, ὁ πρίγκηψ θὰ διήρχετο καὶ τοὺς δώδεκα μῆνας τοῦ ἔτους ἐν Στρασβούργῳ.

Τὸ σχέδιον δὲν ἐπραγματοποιήθη οὐχὶ ἕνεκα τῆς ἀρνήσεως τοῦ πρίγκιπος, ἀλλ' ἐκ τῆς δυσχερείας περὶ τὸ ὁρίσαι τὰ τῆς δικαιοδοσίας του κατὰ τρόπον ἀνταποκρινόμενον εἰς τὸν ἐξαιρετιτὸν βαθμὸν τοῦ διαδόχου τοῦ αὐτοκρατορικοῦ θρόνου, χωρὶς νὰ ἐξεγερθῶσι πλεῖστα ὅσα σοβαρὰ συνταγματικὰ ζητήματα. Τὸ ἀληθὲς δὲ εἶνε ὅτι ὁ ἀρχιγραμματεὺς κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην οὐδέποτε προέβη εἰς διάβημά τι ἄνευ τῆς συναινέσεως τοῦ πρίγκιπος.

Εἰς τὴν αὐτὴν πλάνην ὑποπίπτουσι καὶ οἱ διατεινόμενοι ὅτι ὁ ἀρχιγραμματεὺς ἀνεμίχθη αὐθαιρέτως εἰς τὸ συνοικέσιον τοῦ πρίγκιπος Γουλιέλμου. Ὁ πρίγκιψ Βισμαρκ ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος εἰς ὃν μετὰ τὰ μέλη τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας ἀνεκοίνωσαν οἱ γονεῖς τῆς μνηστῆς τὸν μελετώμενον γάμον ἐπικαλούμενοι τὴν συνδρομήν αὐτοῦ πρὸς ἐπίλυσιν τῶν πολιτικῶν καὶ νομικῶν δυσχερειῶν, ἃς τὸ συνοικέσιον τοῦτο συνεπήγετο. Ὁ ἀρχιγραμματεὺς ἐξεπλήρωσε τὴν τοιαύτην ἐντολὴν πρὸς ἄκραν εὐαρέσκειαν τῆς Αὐτοῦ Βασιλικῆς Ὑψηλότητος, ἠπόρησαν δὲ οὐκ ὀλίγον οἱ ἐνδιαφερόμενοι ἰδόντες ὅτι ὁ φιλοπρόοδος τύπος ὑπεστήριζεν ἀκριβῶς τὸ ἐναντίον.

Εἶνε ὡσαύτως ἀνακριβὲς ὅτι ὁ ἀρχιγραμματεὺς ἀπέσχεν ἐπὶ προφάσει ἀσθενείας νὰ παρευρεθῇ εἰς τὰς ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ γάμου τούτου τελεσθείσας ἑορτάς. Καίπερ σοβαρῶς ἀδιαθετῶν, ἐθεώρησε καθῆκόν του νὰ παρευρεθῇ καὶ εἰς τὴν γαμήλιον τελετὴν ἐν Βάλβεσγερ καὶ κατὰ τὴν ὑποδοχὴν τῆς νύμφης ἐν τοῖς ἀνακτόροις τοῦ Βερολίνου.

* * *

Ὑπὸ θρησκευτικὴν ἔποψιν, ὁ πρίγκιψ καὶ ἡ σύζυγός του δὲν ἀποκρύπτουσι τὴν ἑαυτῶν προτίμησιν ὑπὲρ τοῦ φιλελευθέρου προτεσταντισμοῦ, εἰς κληρικοὺς δὲ ἀνήκοντας εἰς τὴν ἀπόχρωσιν ταύτην ἔχουσιν ἀναθέσει τὴν θρησκευτικὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων των. Κατὰ τὴν τελεσθεῖσαν ἐν Βυττεμβέργῃ ἐν ἔτει 1883 τελετῇ ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τῆς τετάρτης ἑκατονταετηρίδος ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Λουθήρου, δύο δηλώσεις σημαντικαὶ ἔλαβον χώραν, ἡ προκήρυξις τοῦ αὐτοκράτορος καὶ ἡ ἀγόρευσις ἣν ὁ πρίγκιψ διάδοχος ἀπήγγειλε μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῆς. Ἡ αὐτοκρατορικὴ προκήρυξις ἀφοῦ ἀνέφερεν εὐφήμως τὰς ἀπείρους εὐεργεσίας, ἃς ὁ χριστιανικὸς κόσμος ὤφειλεν εἰς τὸ ἔργον τοῦ Λουθήρου, ἐπέμεινε περὶ τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν καρπῶν, οὓς ἔμελλε ν' ἀποφέρῃ ὁ πανηγυρισμὸς τοιαύτης ἑορτῆς, οἵτινες ἦσαν ἡ ἐξέγερσις καὶ ἡ ἐπίρρωσις τῆς εὐσεβείας ἐν τῇ διαμαρτυρομένῃ ἐκκλησίᾳ, ἡ διάδοσις ἁγνῶν ἠθῶν εἰς πάσας τὰς τάξεις καὶ ἡ ἀποκατάστασις τῆς ὁμονοίας ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. Ὁ πρίγκιψ λαβὼν κατόπιν τὸν λόγον, εἶπε τὰ ἑξῆς:

« Ἐπιτυχὴς ἦτο ἡ ἰδέα τοῦ νὰ συναχθῶσιν ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ πάντα ταῦτα τὰ ἐνθυμήματα τῆς ἐποχῆς τῆς Μεταρρυθμίσεως, ἀποτείνω δὲ πρὸς τοὺς συλλαβόντας αὐτὴν μετὰ τῶν συγχαρητηρίων μου καὶ τὰς εὐχάς μου ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ ἐπιδιωκομένου παρ' αὐτῶν σκοποῦ. Ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον πρέπει πάντοτε νὰ ὑπομιμνήσκωμεν εἰς τὸν ἡμέτερον λαὸν εἶνε ἡ παντοειδὴς πρόοδος, ἧς τὴν πραγμάτωσιν ὀφείλει εἰς τὸν ἄνδρα, οὗτινος τὸ ὄνομα φέρει τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο. Τίς δὲν θὰ ἐνεθυμεῖτο εἰς παρομοίαν περίστασιν ὅτι ὁ Μαρτῖνος Λούθηρος διὰ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ καὶ τῶν ἀγώνων του ἐγένετο ὁ πρῶτος παιδαγωγὸς τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν συνειδήσεως; εἴθε ἡ παροῦσα ἑορτὴ ἡ ἀφιερωμένη εἰς τὴν μνήμην του νὰ ἐνθαρρύνῃ ἡμᾶς ὅπως ὑπερασπισθῶμεν τὰ εὐεργετήματα τῆς Μεταρρυθμίσεως ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι, καὶ μετὰ τοῦ αὐτοῦ ζήλου, μεθ' ὧν ὁ ἱδρυτὴς

εἰργάσθη πρὸς ἀπόκτησιν αὐτῶν. Εἴθε πρὸ πάντων νὰ μᾶς πείσῃ ἔτι μᾶλλον περὶ τοῦ καθήκοντος ὅπερ ἔχομεν νὰ τηρῶμεν εἰς τὴν δέουσαν περιωπὴν τὴν εὐαγγελικὴν ἡμῶν πίστιν, τὴν θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἀνεξιθρησκείαν. Ἂς μὴ λησμονῶμεν τέλος ὅτι ἡ οὐσία καὶ ἡ ζωὴ τοῦ προτεσταντισμοῦ ἔγκειται οὐχὶ ἐν νεκρῷ τινι γράμματι ἢ ἐν ματαίοις τύποις, ἀλλ' ἐν τῇ ταπεινῇ καὶ ἀκαμάτῳ ἀναζητήσει τῆς χριστιανικῆς ἀληθείας. Ὑπὸ τὸ κράτος τῶν αἰσθημάτων τούτων ἐγκαινίζω τὰς ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ Λουθήρου τελουμένας ταύτας ἑορτὰς εὐχόμενος εἰλικρινέστατα ὅπως συντελέσωσιν αὗται εἰς τὴν ἐξέγερσιν τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως παρὰ τῷ πληθυσμῷ τῷ πρεσβεύοντι τὸν προτεσταντισμὸν καὶ ἐξορίσῃ διὰ παντὸς ἀπὸ τῆς ἡμετέρας ἐν Γερμανίᾳ εὐαγγελικῆς ἐκκλησίας πᾶν στοιχεῖον διχονοίας.»

Τὴν γλῶσσαν ταύτην σφόδρα ἐπεκρότησε μερίς τις τοῦ τύπου μετὰ χαρᾶς χαιρετίζουσα τὴν ἐκδήλωσιν τῶν ἠθικῶν πόθων καὶ τῶν μυχίων αἰσθημάτων τοῦ ἐπιφανοῦς ἀγορητοῦ. Ὁ πρίγκηψ ἰδιαζόντως προσεπάθησε νὰ καταδείξῃ τὰς ὠφελείας ἃς ἠρύσθη ἐκ τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ Λουθήρου, οὐ μόνον ἡ προτεσταντικὴ ἐκκλησία, ἀλλὰ καὶ πᾶσα ἡ ἀνθρωπότης, ἤτοι τὴν θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἀνεξιθρησκείαν. Πρότερον οὐδὲ τὸ ὄνομα τῆς λέξεως ἦτο γνωστόν, οὐδὲ τὸ νόημα τὸ ἐμπεριεχόμενον εἰς αὐτήν.

Ὁ πρίγκιψ Φρειδερῖκος Γουλιέλμος εἰσήχθη εἰς τὸ τάγμα τῶν Ἐλευθέρων Τεκτόνων ἀπὸ τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου τοῦ ἔτους 1853. Ἐγένετο δὲ ἡ εἰσαγωγὴ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἀπαγγείλαντος κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην ἀξιομνημονεύτους λόγους. Τὴν 5 Νοεμβρίου 1888 ὁ πρίγκιψ ἐπανηγύρισε τὴν εἰκοσιπενταετηρίδα τῆς εἰσόδου του ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν μεγάλων διδασκάλων τῶν τριῶν ἐν Βερολίνῳ μεγάλων μασσωνικῶν στοῶν. Βραδύτερον ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν ἐγκαινίων νέας στοᾶς ἀπήγγειλε τὰ ἑξῆς.

« Ὑπήρξατε μάρτυρες τῆς προθυμίας μεθ' ἧς ἀφωσιώθην εἰς τὸν εὐγενῆ σκοπὸν ὃν ἐπιδιώκει ὁ μασσωνισμός, ἀπόφασιν ἔχων νὰ ἐμμείνω ἐν αὐτῷ ἑνόσῳ τὸ τάγμα τοῦτο θὰ μείνῃ πιστὸν εἰς τὰς ἑαυτοῦ ἀρχάς. Ἀφ' ἧς ἡμέρας νέηλυς εἰσῆλθον τὸ πρῶτον εἰς τὰς ὑμετέρας τάξεις παρῆλθον εἰκοσιπέντε ἔτη, κατὰ τὸ διάστημα τῶν ὁποίων βλέπων τὴν σύγχρονον κοινωνίαν ἀπαιτοῦσαν πλείονα φῶτα, μείζονα ἐκπαίδευσιν, ἐσχημάτισα τὴν πεποίθησιν ὅτι τὸ ἡμέτερον τάγμα δὲν δύναται ποσῶς νὰ μένῃ ἀδιάφορον ἀπέναντι τῶν τοιούτων πόθων. Τὸ καθῆκον ἡμῶν εἶνε νὰ ἐρευνῶμεν καὶ νὰ σπουδάζωμεν ἀδιαλείπτως, Ἂς προσέξωμεν νὰ μὴ μείνωμεν ἀναποσπάστως συνδεδεμένοι μὲ τὰ λείψανα τοῦ παρελθόντος, ἔστω καὶ ἐκεῖνα ἅτινα ὑπὲρ πάντα τ' ἄλλα σεβόμεθα μόνον καὶ μόνον διότι παρελάβομεν αὐτὰ ὡς κληρονομίαν ἐκ τῶν προγεγενημένων γενεῶν καὶ διότι ἐβαυκάλισαν ἡμᾶς ἐκ τρυφερᾶς ἡλικίας. Ἐπὶ τὰ πρόσω! τοιοῦτον εἶνε τὸ ἡμέτερον σύνθημα! »

Ὡς πρὸς τὸ κόμμα τῶν ἀντισημιτικῶν ὁ πρίγκιψ πολλάκις ἐκηρύχθη ἐναντίος· ἐπὶ τούτου πληρέστατα ὁμοφωνεῖ μετὰ τοῦ ἀρχιγραμματέως.

* * *

Ἀδιαφιλονείκητον εἶνε ὅτι κατὰ τ' ἄλλα ἡ μεταξὺ τοῦ πρίγκιπος καὶ τοῦ ἀρχιγραμματέως ὁμοφωνία δὲν ὑπῆρξε πάντοτε πλήρης. Δυνάμεθα ὅμως νὰ βεβαιώσωμεν ὅτι ἡ διαφορὰ τῆς γνώμης οὐδέποτε ὑπῆρξε τοιαύτη ὥστε νὰ ταράξῃ τὰς ἀμοιβαίας αὐτῶν σχέσεις. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ προκεχωρηκυῖα ἡλικία τοῦ αὐτοκράτορος ὑποχρεοῖ τὸν διάδοχον καὶ τὸν ἀρχιγραμματέα νὰ θεωρῶσιν ὡς ἐπικειμένην μεταβολὴν ἐν τῇ ἀνωτάτῃ ἀρχῇ. Εἶνε δὲ γνωστὸν τοῖς πᾶσιν ὅτι ὁ τελευταῖος οὗτος δὲν ἀπέκρυψε τὴν ἐπιθυμίαν αὐτοῦ τοῦ νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὸ ἐξόχως ἐνεργὸν αὐτοῦ στάδιον καὶ νὰ ἐπιδοθῇ εἰς δικαίαν ἀνάπαυσιν, διὸ ὁ πολιτικὸς κόσμος θεωρεῖ ὡς λίαν πιθανὸν ὅτι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ αὐτοκράτορος ὁ διάδοχος τοῦ θρόνου θὰ εὑρεθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ προσκαλέσῃ νέον ἄνδρα ὅπως ἀναλάβῃ τὰς ἡνίας τοῦ κράτους.

Ἀναμφιβόλως ἡ ἀνάγκη τόσον σοβαρᾶς μεταβολῆς δὲν θὰ ἐπεβάλλετο ἀμέσως. Ἐκ τοῦ ὅτι κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη ὁ ἀρχιγραμματεὺς κατέβαλε πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως συναγάγῃ τὰ διεσπαρμένα λείψανα τοῦ φιλελευθέρου ἐθνικοῦ κόμματος καὶ ἀντικαταστήσῃ δι' αὐτῶν τὴν συντηρητικὴν καὶ κληρικόφρονα πλειονοψηφίαν, τεκμαιρόμεθα συνεννόησίν τινα ὑπάρχουσαν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ διαδόχου. Αἱ προσπάθειαι αὗται ἔχουσιν ὡς σκοπὸν τὴν δημιουργίαν νέας πλειονοψηφίας ἐφ' ἧς ὁ διάδοχος εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἀναβάσεώς του εἰς τὸν θρόνον θὰ ἠδύνατο νὰ στηρίζῃ τὸν ἄξονα τῆς πολιτικῆς του καὶ ἐκ τῶν κόλπων τῆς ὁποίας θὰ ἐλαμβάνοντο οἱ μέλλοντες ὑπουργοὶ ὑπὸ τὰς ἐμπνεύσεις τοῦ Βισμαρκ.

Συμπληροῦμεν τὴν σκιαγραφίαν ταύτην τοῦ ἀναλαβόντος ἤδη τὸ σκῆπτρον τῆς αὐτοκρατορίας ὑπὸ τὸ ὄνομα Φρειδερῖκος Γ' διά τινων πληροφοριῶν ἀναγομένων εἰς τὸν οἰκογενειακὸν αὐτοῦ βίον.

Ὁ Φρειδερῖκος καὶ ἡ σύζυγός του ἀγαπῶσι τὰς καλὰς τέχνας, εὐχαρίστως δὲ συναναστρέφονται κατ' ἰδίαν πολλοὺς τῶν ἐπιφανῶν καλλιτεχνῶν τῆς πρωτευούσης. Ἡ πριγκίπισσα ἀ-

σχολεῖται μετ' ἄκρας ἡδονῆς εἰς τὴν γλυπτικὴν καὶ τὴν ζωγραφικὴν κατασκευάσασα πρὸς τοῦτο ἰδιαίτερα ἐργαστήρια ἐντὸς τοῦ ἐν Βερολίνῳ καὶ ἐν Ποτσδὰμ ἀνακτόρων των. Τὸ 1885 ἑώρτασε τὴν εἰκοσιπενταετηρίδα ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς της ὡς ἐπιτίμου μέλους τῆς Ἀκαδημίας τῶν Καλῶν Τεχνῶν τοῦ Βερολίνου.

Ὁ πρωτότοκος αὐτῶν υἱὸς πρίγκιψ Γουλιέλμος εἶνε ἀληθὲς τέκνον τοῦ Βερολίνου, τοιοῦτος ἦτο καὶ ὁ ἕτερος υἱός των ὁ νεαρὸς πρίγκιψ Βάλδεμαρ ἀποθανὼν ἐν ἡλικίᾳ ἕνδεκα ἐτῶν. Κατ' Ἰούλιον τοῦ 1860 ἐγεννήθη ἡ πρώτη θυγάτηρ των πριγκίπισσα Καρλόττα, νῦν σύζυγος τοῦ πρίγκιπος διαδόχου τοῦ Μάϊνιγγεν, κατ' Αὔγουστον δὲ τοῦ 1862 ὁ πρίγκιψ Ἑρρῖκος μέλλων ναύαρχος τοῦ γερμανικοῦ στόλου. Τὸ 1864 ἐγεννήθη ἕτερος υἱὸς ἀποκληθεὶς Σιγισμόνδος καὶ ἀποθανὼν ἐν μικρᾷ ἡλικίᾳ, κατὰ δὲ τὸ 1866, 1870 καὶ 1872 ἡ πριγκίπισσα Βικτωρία ἔτεκε τρεῖς κατὰ σειρὰν θυγατέρας τὰς πριγκιπίσσας Βικτωρίαν, Σοφίαν - Δοροθέαν καὶ Μαργαρίταν, ἥτις εἶναι καὶ ἡ ὑστερότοκος.

Ἡ φιλοστοργία μεθ' ἧς οἱ σεπτοὶ γονεῖς ἀνέθρεψαν καὶ ἐπεμελήθησαν τῆς ἀγωγῆς τῶν τέκνων αὐτῶν ὑπῆρξεν ἀπαράμιλλος. Παρορῶσα τὰς προλήψεις ἡ πριγκίπισσα ἐγαλούχησεν ἡ ἰδία τὰ τέκνα της καὶ ἐφήρμοσε περὶ τὴν δίαιταν τοῦ βίου των τὰς χρησίμους ὑγιεινὰς ἕξεις τῆς γενεθλίου της χώρας. Ἀμφότεροι δ' ἐπέστησαν τὴν προσοχήν των ὅπως τὰ τέκνα των συναναστρέφωνται ἐνίοτε μετὰ τῶν τέκνων τοῦ λαοῦ καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον διωργάνωσαν χοροὺς παίδων καὶ ἀγροτικὰς παιδικὰς διασκεδάσεις καὶ ἀσκήσεις καθ' ἃς ὁ Φριδερῖκος Γουλιέλμος αὐτοπροσώπως ἀπένεμε τὰ βραβεῖα.

Ἐκ τῆς τοιαύτης ἔμφρονος ἀρχῆς ἐλαυνόμενοι ἀπεφάσισαν νὰ ἐκπαιδεύσωσι τὰ τέκνα των εἰς τὸ ἐν Κάσσελ λύκειον. Εἶνε γνωστὸν δὲ ὅτι μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν σπουδῶν του ὁ πρίγκιψ Γουλιέλμος ὑπέστη τὰς ἐξετάσεις ὁμοῦ μὲ τοὺς λοιποὺς συμμαθητάς του.

Εἰς μίαν τῶν μαθητικῶν του ἐκδρομῶν συνέβη ἐπεισόδιόν τι δεικνύον τὴν ἀγαθὴν καρδίαν, καὶ τὴν γενναιοδωρίαν τοῦ ἐγγονοῦ τοῦ γηραιοῦ αὐτοκράτορος καὶ νῦν διαδόχου τοῦ θρόνου. Ὁ πρίγκιψ μεθ' ἑνὸς φίλου του συμμαθητοῦ εἶχεν ἐκδράμει μέχρι Βίλλιαμσε. Καθ' ὁδὸν μία χωρικὴ προσέφερεν αὐτοῖς δέσμην ἀγροτικῶν ἀνθέων. Ὁ πρίγκιψ ἔλαβεν ἓν μόνον ἐξ αὐτῶν, μὴ γινώσκων δὲ τί νὰ προσφέρῃ ὡς ἀμοιβὴν πρὸς τὴν πτωχὴν γυναῖκα, ἠρώτησε τὸν φίλον του, ὅστις εἶπεν αὐτῷ νὰ δώσῃ ὅ,τι ἔφερεν ἐφ' ἑαυτοῦ. Ὁ πρίγκιψ Γουλιέλμος ἐρευνήσας εἰς τὰ θυλάκιά του εὗρε καὶ ἔδωσε πρὸς τὴν ἀνθοπώλιδα ἓν νόμισμα δέκα μαρκῶν.

Ἡ χωρικὴ ἀπῆλθε δυσηρεστημένη.

Ὁ πρίγκιψ Γουλιέλμος στραφεὶς πρὸς τὸ σύντροφόν του εἶπεν αὐτῷ :

— Φοβοῦμαι μήπως δὲν ἐφάνην ἀρκετὰ γενναῖος.

— Τῷ ὄντι· καὶ ἐγὼ δεν εἰξεύρω τί ἔχει αὐτὴ ἡ γυνή· δὲν φαίνεται εὐχαριστημένη· ἂς τὴν ἐρωτήσωμεν.

— Δύο *πφένιγκ* ! εἶπε μὲ θρηνώδη φωνὴν ἡ ἀνθόπωλις ἣν οἱ δύο νέοι προσεκάλεσαν καὶ ἠρώτησαν· εἶναι πάρα πολὺ ὀλίγον !

Ὅτε ἐξήγησεν αὐτῇ ὅτι τὸ νόμισμα ἦτο χρυσοῦν καὶ ὄχι χαλκοῦν, ὅτε προπάντων ἔμαθε τίς ἦτο ὁ δοὺς εἰς αὐτὴν τὸ ἀργύριον ἐνεθουσιάσθη ἡ ἀπλοϊκὴ γυνὴ ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἤθελε διὰ τῆς βίας ν' ἀναγκάσῃ τὸν πρίγκιπα Γουλιέλμον νὰ δεχθῇ ὅλα τὰ ἄνθη της, οὐκ ὀλίγον δ' ἐκοπίασεν οὗτος ἕως νὰ τὴν πείσῃ ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ τὰ παραλάβῃ μεθ' ἑαυτοῦ εἰς τὴν ἐκδρομήν του.

Ἡ οἰκογένεια τοῦ πρίγκιπος διάγει ἀπερίττως, γευματίζει δὲ πανοικεὶ καὶ ὁσάκις δὲν παρακάθηται ξένος τις εἰς τὴν τράπεζαν, τὸ γεῦμα εἶνε λιτότατον. Περὶ τῆς λιτότητος ταύτης μαρτυρεῖ τὸ ἑξῆς ἀνέκδοτον.

Μιᾷ τῶν ἡμερῶν ὁ θεράπων ἐκόμισεν εἰς τὸν παιδαγωγὸν ἑνὸς τῶν υἱῶν τοῦ πρίγκιπος τὸ πρόγευμά του, ἔφερε δὲ καὶ εἰς τὸν νεαρὸν μαθητὴν κατὰ τὸ σύνηθες ὀλίγον ἄρτον καὶ καρπούς πρὸς πρόγευμα. Ὁ νεανίας ἔρριπτε τόσον λαίμαργα βλέμματα ἐπὶ τοῦ προγεύματος τοῦ διδασκάλου του, ὥστε οὗτος ἠναγκάσθη νὰ προσφέρῃ ἓν τεμάχιον ἐκ τῆς ἀχνιζούσης κοτελέτας του πρὸς αὐτόν.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἔτυχε νὰ εἰσέλθῃ ὁ διάδοχος ὅστις ἀφοῦ συνδιελέχθη οἰκείως μετὰ τοῦ παιδαγωγοῦ καὶ τοῦ τέκνου του, ἀπῆλθε χωρὶς ν' ἀποτείνῃ τὴν ἐλαχίστην παρατήρησιν περὶ τῆς σκηνῆς ἣν εἶχεν ἴδει. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας συναντήσας τὸν παιδαγωγὸν ἔτυψεν οἰκείως τὸν ὦμόν του καὶ τοῦ εἶπε : «Φίλτατε δόκτωρ, ἂν ἤθελα νὰ χορηγήσω πρόγευμα θερμὸν εἰς τὸ τέκνον μου, ἠδυνάμην νὰ τὸ πράξω, διότι τὰ μέσα μου μοῦ τὸ ἐπιτρέπουσιν· ἀλλ' ἀποβλέπων εἰς τὴν κατόπιν αὐτῶν ἡλικίαν, ὀφείλω νὰ μὴ διαφθείρω αὐτὰ ὑπὸ οὐδεμίαν ἔποψιν· πρώτιστα δὲ ἀπὸ τῆς τροφῆς ἀρχόμενοι πρέπει νὰ συνειθίσουν οἱ νέοι εἰς τὴν ἁπλότητα.

Ὁ πρίγκιψ καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ μεριμνῶσι διακαῶς περὶ τῶν κοινωφελῶν ἔργων καὶ ἰδίᾳ περὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ λαοῦ. Οὐχὶ σπανίως συμβαίνει νὰ ἐπισκέπτωνται ἐξ ἀπροόπτου τὰ τοιαῦτα καταστήματα καὶ οὐχὶ σπανίως ὁ πρίγκιψ ὑποβάλλει ἐκ τοῦ προχείρου, εἰς ἐξετάσεις τοὺς μαθητὰς τῶν σχολείων τῶν προ-

αστείων τοῦ Βερολίνου ἅτινα ἐπισκέπτεται ἐκπλήττων τοὺς παρεστῶτας διὰ τὴν εὐστοχίαν τῶν ἐρωτήσεών του καὶ διὰ τὰς γνώσεις του.

(Ἐκ τοῦ συγγράμματος Le tout Berlin)

Χ*.

ΤΙ ΣΤΟΙΧΙΖΟΥΝ ΟΙ ΣΤΡΑΤΟΙ

Ἐκ περιεργίας ἠθελήσαμεν νὰ ἴδωμεν πόσα ἐνιαυσίως δαπανῶνται διὰ τὴν κληθεῖσαν ἔνοπλον εἰρήνην, τουτέστι διὰ τὴν διατήρησιν κολοσσιαίων κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν δυνάμεων. Ἀνετρέξαμεν εἰς τοὺς προϋπολογισμοὺς τῶν διαφόρων εὐρωπαϊκῶν κρατῶν καὶ τῶν ἐν Ἀμερικῇ καὶ ἐφθάσαμεν εἰς τὸ ἑξῆς ἐξαγόμενον, ὅπερ ἐν λεπτομερείᾳ παραθέτομεν.

Γερμανία. Προϋπολογισμὸς

ὑπουργ. στρατιωτικῶν φρ.	503,643,821
» ναυτικῶν »	59,351,202
Σύνολον	562,995,023
Προσθετέον καὶ τὰ ἐσχάτως ψηφισθέντα.....	351,250,000
Σύνολον προϋπολογισμοῦ 1888	914,245,023

Εἰς τὸ ὑπέρογκον τοῦτο ποσὸν δέον ἐπίσης νὰ προστεθῶσι καὶ τὰ ἀκίνητα κεφάλαια, ὅσα ἡ αὐτοκρατορία θὰ διέθετεν ἀφεύκτως ἐν περιπτώσει πολέμου, ἤτοι

φρ. 654,272,561 ἐκ τοῦ κεφαλαίου τῶν Ἀπομάχων.
25,599,375 ἐκ τοῦ τῶν φρουρίων.
150,000,000 ἐκ τοῦ ἐν Σπανδάου πολεμικοῦ ταμείου.

Γαλλία. Π/σμὸς ὑπουργ. στρατ. 555,934,529
» » ναυτικῶν 229,701.863
Σύνολον 785,636,392

Προσθετέον εἰς ταῦτα τ' ἀναγραφόμενα εἰς τὸν ἔκτακτον προϋπολογισμόν, ἤτοι
στρατιωτ. 191,000,000
ναυτικῶν 221,705,000
τουτέστι γενικὸν σύνολον 1,208,341,000.

Εἰς τὸ ποσὸν δὲ τοῦτο δὲν συμπεριλαμβάνονται τὰ διὰ τὸ ἔτος 1888 προϋπολογισθέντα διὰ τὰς στρατιωτικὰς καὶ ναυτικὰς δαπάνας ἐν Τογκίνῳ συμποσουμένας εἰς 31,255,000.

Ρωσσία. Σύνολον προϋπολογισμοῦ ὑπουργείων στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν. . . . . φρ. 1,014,739,986.

Μεγάλη Βρετανία. Σύνολον προϋπολογ. ὑπουργ. στρατ. καὶ ναυτικῶν φρ. 699,340,014
Αἱ στρατιωτικαὶ δαπάναι ἐν Ἰνδίαις ἐπιβαρύνουσαι τὸν προϋπολογισμὸν ἀνέρχονται εἰς. 520,100,920
Τοῦ Καναδᾶ 28,725,779

Αὐστρία. Σύνολον προϋπολογισμοῦ ὑπουργ. στρατιωτ. καὶ ναυτικῶν 326,361,628

Ἰταλία. Σύνολον προϋπολογισμοῦ ὑπουργ. στρατιωτ. καὶ ναυτικῶν 382,924,629

Ἱσπανία. Σύνολον προϋπολογισμοῦ ὑπουργ. στρατιωτ. καὶ ναυτικῶν 202,915,589
Αἱ πολεμικαὶ δαπάναι διὰ τὴν νῆσον Κούβαν ἐπιβαρύνουσαι τὸν προϋπολογισμὸν τῆς ἀποικίας ταύτης συμποσοῦνται εἰς . . 7,110,218
Τοῦ Πορτορίκου 1,105,590

Ἑλλάς. Σύνολον προϋπολογισμοῦ ὑπουργ. στρατιωτ. καὶ ναυτικῶν 21,737,307

Βέλγιον. Σύνολον προϋπολογισμοῦ ὑπουργ. στρατιωτ. καὶ ναυτικῶν 45,624,100

Ὁλλανδία. Σύνολον προϋπολογισμοῦ ὑπουργ. στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν. . . . 69,952,994
Προσθετέον εἰς ταῦτα καὶ διὰ τὸ μέγα δουκάτον τοῦ Λουξεμβούργου . . 397,900

Δανία. Σύνολον προϋπολογισμοῦ ὑπουργείων στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν . . . 22,608,119

Πορτογαλλία. Σύνολον προϋπολογ. ὑπουργ. στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν . . . 39,630,188
Προσθετέον καὶ τ' ἀναγραφόμενα εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τῶν ἀποικιῶν.. 6,603,675

Ρουμανία. Προϋπολογισμὸς ὑπουργείου στρατιωτικῶν 29,565,815

Σερβία. Προϋπολογ. ὑπουργ. στρατιωτικῶν. 16,211,276

Σουηδία καὶ Νορβηγία. Σύνολον προϋπολ. ὑπουργ. στρατιωτ. καὶ ναυτικῶν.. 35,788,057

Ἑλβετία. Προϋπολογισμὸς ὑπουργείου στρατιωτικῶν 18,182,624

Βουλγαρία. Προϋπολογισμὸς ὑπουρ. στρατιωτικῶν 18,207,349

Τουρκία. Δὲν ὑπάρχουσιν ἐπίσημοι πληροφορίαι περὶ τῶν πολεμικῶν δαπανῶν τῆς δυνάμεως ταύτης, ὑποτίθεται ὅμως ὅτι ἀνέρχονται ἐν συνόλῳ εἰς. . . . 123,815,475

Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι. Προϋπολογισμὸς ὑπουρ-

γείου στρατιωτικῶν . . .	178,199,111
ναυτικῶν	72,042,859
Σύνολον	250,241,970

Βρασιλία. Σύνολον προϋπολογισμοῦ ὑπουργ. στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν . . 63,754,995.

Ὁ προϋπολογισμὸς τῆς Χιλῆς εἶνε 35 ἑκατομμύρια, τοῦ Μεξικοῦ 58 ἑκατομ. τῆς Ἀργεντινῆς Ὁμοσπονδίας 56,500,000, τῆς Ἰαπωνίας 123 ἑκατομ. τῆς Περσίας 21 ἑκατομμύρια.

Ἐν συνόλῳ οἱ στρατιωτικοὶ προϋπολογισμοὶ ἀνέρχονται εἰς τὸ μυθῶδες ποσὸν τῶν 7,247,761,773 κατ' ἔτος!

Ἰδοὺ εἰρήνη ἀληθῶς πολύτιμος! **Α***

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΥ

Ὡς οἰκοδεσπότης ὁ αὐτοκράτωρ ἦτο ἀγαθώτατος. Ἐν τοῖς οἰκιακοῖς ζητήμασιν ἐνέδιδεν εἰς πάντα πόθον τῆς συζύγου, ἔλεγε δ' ἔπειτα γελῶν· «ποῦ νὰ τὸ ἤξευραν ὅσοι μὲ ὀνομάζουν ἡρωϊκὸν αὐτοκράτορα!» Ὑπὸ τῶν ὑπηρετῶν του ἐλατρεύετο, ἐφρόντιζε δὲ περὶ τῆς εὐημερίας των. Τὸ ἀξίωμα τοῦ ἰδιαιτέρου γραμματέως κατέλαβον ἀλληλοδιαδόχως παρ' αὐτῷ τρεῖς γενεαὶ Βόρκ. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ὁ αὐτοκράτωρ δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ἱππεύσῃ. Ἀλλὰ καθ' ἑκάστην ἐπεσκέπτετο τοὺς ἵππους του, ἔχων τὰ θυλάκια πλήρη ζαχάρεως.

— Ἡ νόσος τοῦ αὐτοκρατορικοῦ πρίγκιπος κατεπίκρανε τὰς τελευταίας στιγμὰς τῆς ζωῆς του. Τὴν ἡμέραν τῆς ἐγχειρήσεως ἦτο τόσον ἀνήσυχος, ὥστε οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐκ Σὰν-Ρέμου τηλεγράφημα, τὸ ἀναγγεῖλαν τὴν αἰσίαν ἔκβασιν, ἀνεκοίνουν αὐτῷ λέξιν πρὸς λέξιν, καθ' ὅσον ἤρχετο. Τὴν ἐπαύριον ἔπεμψεν εἰς τὸν ἐν τοῖς ἀνακτόροις τηλεγραφικὸν ὑπάλληλον ἓν δῶρον, εὐχαριστήσας αὐτόν, «διότι ἔδειξε τόσην ὑπομονὴν πρὸς γέροντα». Ὅτε ἀπήρχετο εἰς Σὰν-Ρέμον ὁ καθηγητὴς Βέργμαν, ὁ αὐτοκράτωρ εἶπεν αὐτῷ ἱκετικῶς· «Πάρε με μαζῆ σου, ἰατρέ! Εἶμαι στρατιώτης καὶ δὲν θὰ σοὶ δώσω πολλὰς ἐνοχλήσεις».

— Ὁ αὐτοκράτωρ, κατ' οἰκογενειακὴν παράδοσιν τῶν Χοενζόλλερν, ἦτο μᾶλλον φειδωλός. Τὰ ἐνδύματά του ἔφερεν ἐπὶ πολὺν χρόνον, πρὸς θαλαμηπόλον δ' ὅστις παρετήρει ὅτι ὁ ἐπενδύτης του ἦτον ὀλίγον ἐφθαρμένος, ἀπήντησε μειδιῶν· «ναί, ἀλλὰ δὲν ὑπηρέτησε τόσον, ὥστε νὰ πληρώσῃ ὅ,τι ἐστοίχισεν». Ἡ ἰδιωτική του περιουσία ὑπολογίζεται εἰς 78 ἑκατομμύρια μάρκας.

— Κατὰ τὸν ὑπερενενηκοντούτη βίον του ὁ αὐτοκράτωρ Γουλλιέλμος εἶδε παρερχομένους 8 αὐτοκράτορας, 52 βασιλεῖς, 6 Σουλτάνους, 6 Πάπας καὶ 21 προέδρους τῶν Ἡν. Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς. Ἐκ τῶν 93 τούτων μοναρχῶν, παπῶν καὶ προέδρων ζῶσι μόνοι τέσσαρες, ὁ Ἀμεδαῖος, πρῴην βασιλεὺς τῆς Ἱσπανίας, ὁ τῆς Νεαπόλεως, ἡ ἔκπτωτος βασίλισσα τῆς Ἱσπανίας καὶ ὁ Σουλτάνος Μουράτ. Οἱ θανόντες εἶνε οἱ ἑξῆς· οἱ αὐτοκράτορες τῆς Αὐστρίας Φραγκῖσκος Α' καὶ Φερδινάνδος Α', οἱ Γάλλοι αὐτοκράτορες Ναπολέων Α' καὶ Ναπολέων Γ', οἱ Τσάροι Παῦλος Α', Ἀλέξανδρος Α', Νικόλαος, Ἀλέξανδρος Β', οἱ Σουλτάνοι Σελίμ, Μουσταφᾶς, Μαχμοὺτ, Ἀβδοὺλ-Μεδζίτ, Ἀβδοὺλ-Ἀζίζ, οἱ Πάπαι Πῖος Ϛ', Πῖος Ζ', Λέων ΙΒ', Πῖος Η', Γρηγόριος ΙϚ', καὶ Πῖος Θ', οἱ βασιλεῖς τῆς Σαρδινίας Κάρολος Ἐμμανουὴλ, Βίκτωρ Ἐμμανουὴλ Α', Κάρολος Φῆλιξ, Κάρολος Ἀλβέρτος, Βίκτωρ Ἐμμανουὴλ Β', οἱ βασιλεῖς τῆς Νεαπόλεως Φερδινάνδος Α', Ἰωσήφ, Ἰωακεὶμ Μυράτ, Φραγκῖσκος Α', καὶ Φερδινάνδος Β', οἱ βασιλεῖς τῆς Πορτογαλλίας Ἰωσήφ, Ἰωάννης καὶ Μαρία, οἱ βασιλεῖς τῆς Πρωσσίας Φριδερῖκος Γουλλιέλμος Β', Φριδερῖκος Γουλλιέλμος Γ' καὶ Φριδερῖκος Γουλλιέλμος Δ', οἱ βασιλεῖς τοῦ Ἀννοβέρου Ἐρνέστος Αὔγουστος καὶ Γεώργιος Ε', οἱ βασιλεῖς τῆς Βυρτεμβέργης Φριδερῖκος Α' καὶ Γουλλιέλμος Α', οἱ βασιλεῖς τῆς Βαυαρίας Μαξιμιλιανὸς Ἰωσὴφ Α', Λουδοβῖκος Α', Μαξιμιλιανὸς Β', Λουδοβῖκος Β', ὁ βασιλεὺς τῆς Βεστφαλίας Ἱερώνυμος, ὁ βασιλεὺς τοῦ Βελγίου Λεοπόλδος Α', ὁ βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος Ὄθων, οἱ βασιλεῖς τῆς Ὁλλανδίας Λουδοβῖκος Γουλλιέλμος Α', Γουλλιέλμος Β', οἱ βασιλεῖς τῆς Ἀγγλίας Γεώργιος Γ', Γεώργιος Δ', καὶ Γουλλιέλμος Δ', οἱ βασιλεῖς τῆς Γαλλίας Λουδοβῖκος ΙΗ', Κάρολος Γ', Λουδοβῖκος Φίλιππος, οἱ βασιλεῖς τῆς Σουηδίας Γουσταβος Δ', Κάρολος ΙΓ', Κάρολος Ἰωάννης ΙΔ', Ὀσκὰρ Α', καὶ Κάρολος ΙΕ', οἱ βασιλεῖς τῆς Δανίας Χριστιανὸς Ζ', Φριδερῖκος Στ', Χριστιανὸς Η', καὶ Φριδερῖκος Ζ', οἱ βασιλεῖς τῆς Ἱσπανίας Κάρολος Δ', Φερδινάνδος Ζ', Ἰωσὴφ καὶ Ἀλφόνσος ΙΒ', καὶ πάντες οἱ πρόεδροι τῆς Ἀμερικῆς ἀπὸ Οὐασιγκτῶνος.

ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ ΤΟΥ ΒΙΟΥ ΤΟΥ ΒΡΑΤΖΑ

Ὡς γνωστόν, ὁ διάσημος τῆς Ἀφρικῆς ἐξερευνητὴς Πέτρος Savorgnan de Brazza, οὗ τὸ ὄνομα ἀναγράφεται παραλλήλως πάντοτε πρὸς τὸ τοῦ Στάνλεϋ, εἶνε Ἰταλὸς τὸ γένος, ἤλλαξε δὲ ἐθνικότητα ὑπὸ τὰς ἑξῆς περιέργους περιστάσεις.

Τῷ 1864 ἡ οἰκογένεια Βράτζα κατῴκει εἰς ἰδιόκτητον ἔπαυλιν παρὰ τὴν Ρώμην, πλησίον τῆς ὁποίας εὑρίσκετο μικρὰ λίμνη. Οἱ γονεῖς τοῦ μέλλοντος ἐξερευνητοῦ ὑπεστήριζον μετὰ ζέσεως τὴν ὑπόθεσιν τοῦ ποντίφηκος τῆς Ρώμης, ἐδέχοντο δ' ἐπὶ τούτῳ πολλοὺς Γάλλους ἀξιωματικούς, ἐκ τῶν μετὰ τῶν παπικῶν στρατευμάτων φρουρούντων τὴν κληρονομίαν τοῦ Ἁγίου Πέτρου.

Οὕτω συνεδέθη μετὰ τῆς οἰκογενείας καὶ ὁ ναύαρχος Μοντανιάκ, τταθμεύων εἰς Τσιβιταβέκιαν. Ἦτο ποτὲ προσκεκλημένος ἐν τῇ ἐπαύλει τοῦ Βράτζα. Ἦσαν πάντες συνηγμένοι ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ ἐπρόκειτο νὰ καθίσωσιν εἰς τὴν τράπεζαν, ὅτε παρετηρήθη ἡ ἀπουσία τοῦ Πέτρου καὶ ἑνὸς τῶν ἀδελφῶν του. Ἡ ἀπουσία παρετάθη. Ἀλλ' ἡ οἰκογένεια ἐδείπνησεν, ἐπιφυλασσομένη μετὰ τὴν ἐπάνοδον τῶν φυγάδων νὰ τιμωρήσῃ αὐτοὺς δεόντως. Τὸ γεῦμα ἐτελείωσε καὶ τὰ παιδία δὲν ἐφαίνοντο. Ἤρχισαν νὰ ἀνησυχοῦν τόσῳ μᾶλλον, ὅσῳ ἐγνώριζον, ὅτι ὁ Πέτρος, παρὰ πᾶσαν ἀπαγόρευσιν, ἠσμενίζετο πολὺ εἰς τοὺς ἐπὶ τῆς λίμνης δι' ἀκατίου περιπάτους. Καθ' ἣν στιγμὴν τέλος ἡτοιμάζοντο νὰ μεταβῶσιν πρὸς ἀναζήτησιν αὐτῶν ἐνεφανίσθησαν οἱ λιποτάκται, κάπως συνεσταλμένοι μέν, ἀλλὰ λίαν εὐχαριστημένοι ἐξ ἑαυτῶν, ὁ δὲ Πέτρος, λαβὼν τὸν λόγον, ἀνήγγειλεν εἰς τὸ ἀκροατήριον ὅτι εἶχε μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ ἀκάμει τὴν ἐξερεύνησιν τῆς λίμνης». Ἡ διήγησις ἐφαίδρυνε τὸν συνδαιτυμόνα ναύαρχον, ὅστις ἀπηύθυνεν εἰς τὸν σπιθαμιαῖον ἐξερευνητὴν διαφόρους ἐρωτήσεις. Οὗτος δ' ἀπήντα εἰσερχόμενος εἰς μυρίας λεπτομερείας, μαρτυρούσας ὀξυδέρκειαν καὶ ἀγχίνοιαν πρῴϊμον οὐ τὴν τυχοῦσαν. Διηγήθη πῶς διηύθυνε τὸ πλοιάριον, ἐξήγησε τὴν χαρὰν ἣν ἠσθάνθη ἐκ τῆς ἀκριβείας τῶν ἐκτιμήσεών του περὶ τοῦ καιροῦ καὶ τῆς διευθύνσεως. Κατέληξε δὲ διὰ φλογερᾶς ἀποστροφῆς περὶ τῆς κλίσεώς του πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ τὸ ναυτικόν.

Τέλος ἡ οἰκογένεια ἔθηκε τέρμα εἰς τὴν διήγησιν, ἔδωκεν εἰς τοὺς νεαροὺς θαλασσοπόρους νὰ φάγωσι καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν κλίνην ἵνα ἀναπαυθῶσιν ἀπὸ τῶν μόχθων τῆς ἡμέρας.

— Διατί δὲν τὸν κάμνετε ναυτικὸν αὐτόν; ἠρώτησεν ὁ ναύαρχος μετὰ τὴν ἀναχώρησίν των.

— Διότι δὲν ὑπάρχει ναυτικὸν τοῦ Πάπα καὶ δὲν θέλομεν κατ' οὐδένα λόγον νὰ ὑπηρετήσῃ εἰς τὸν στρατὸν τοῦ Βίκτωρος Ἐμμανουήλ.

— Τότε λοιπὸν δόστε τον εἰς ἐμέ. Εἶνε φύσις ναυτικὴ καὶ προμαντεύω ὅτι θὰ ἔχῃ λαμπρὸν μέλλον. Θὰ ὑπηρετήσῃ εἰς τὸ γαλλικὸν ναυτικὸν καὶ ἔχω τὴν ἰδέαν ὅτι θὰ τιμήσῃ αὐτό.

Ἡ οἰκογένεια συνεσκέφθη κατ' ἰδίαν καὶ ἡ πρότασις τοῦ Γάλλου ναυάρχου ἐγένετο δεκτή.

Οὕτως ὁ Βράτζα εἰσῆλθεν εἰς τὴν γαλλικὴν ναυτικὴν σχολὴν ὡς ἀλλοδαπὸς καὶ ἐξῆλθεν αὐτῆς τῷ 1870. Κατὰ τὸν γαλλογερμανικὸν πόλεμον ὁ Βράτζα ὑπηρέτησεν ἐν τῇ Βορείῳ θαλάσσῃ ὡς δόκιμος· μετ' αὐτὸν ἐζήτησε τὴν πολιτογράφησίν του. Σήμερον εἶνε ὑποπλοίαρχος ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἀρχηγὸς ὁλοκλήρου κράτους ἐν Ἀφρικῇ. Κ.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Τίποτε δὲν τελειώνει τόσον καλά, ὅσον ἤλπισέ τις, οὐδὲ τόσον κακὰ ὅσον ἐφοβήθη.

—

Δύναταί τις περὶ τῆς ἀληθείας νὰ εἴπῃ ὅ,τι οἱ Ἰταλοὶ περὶ τοῦ ἡλίου: εἶνε ἀπαραίτητος εἰς τὸν κόσμον καὶ ὅμως ἔκαμε τόσα κακὰ ὅσα καὶ καλά.

—

Πόσας λύπας παρέσχον ἡμῖν δυστυχίαι μὴ ἐπελθοῦσαι!

—

Ἄριστα συναλλάγματα εἶνε ἐκεῖνα ἅτινα ἡ νίκη ἔχει ὀπισθογραφήσῃ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Εὐτυχὴς μάγειρος!

Ἐν μεγάλῳ ἑστιατορίῳ τῶν Παρισίων ἐδείπνουν ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία Βάνδερβιλτ, τὸ βαθύπλουτον ζεῦγος, παρὰ τὸ ὁποῖον ὁ Ρόσχιλδ φαίνεται πτωχός.

Ὁ ξενοδόχος φυσικὰ ἔβαλε τὰ δυνατά του ὅπως εὐχαριστήσῃ τοὺς πελάτας του.

Ἀφοῦ ἐδοκίμασε τὸ πρῶτον φαγητὸν ἡ κυρία λέγει πρὸς τὸν σύζυγόν της·

— Θέλω νὰ πάρω μαζὶ εἰς Νέαν Ὑόρκην τὸν μάγειρον, ὅστις ἐμαγείρευσε τὸ φαγητὸν αὐτό.

Ὁ ἀμερικανὸς Λούκουλλος αὐθωρεὶ καλεῖ τὸν ξενοδόχον καὶ ζητεῖ τὸν ἀριστοτέχνην μάγειρον.

Προσέρχεται ἐκεῖνος ἐν τῇ λινοστολῇ τοῦ μαγειρείου.

— Πῶς ὠνομάζεσθε;

— Ἰωσήφ.

— Αἴ λοιπόν, κύριε Ἰωσήφ, ἀναχωρεῖτε μαζί μας εἰς Ἀμερικὴν ἐντὸς πέντε ἡμερῶν.

— Δὲν θέλω ν' ἀφήσω τοὺς Παρισίους, κύριε.

— Τριάντα χιλιάδας φράγκα μισθὸν κατ' ἔτος.

— Ὄχι, κύριε.

— Σαράντα χιλιάδας.

— Ὄχι, κύριε, ὄχι.

— Πενῆντα χιλιάδες.

— Μὰ ὄχι, κύριε, σᾶς βεβαιῶ πῶς μοῦ εἶνε ἀδύνατον.

— Ἑξῆντα χιλιάδας καὶ μὲ συμβόλαιον διὰ πέντε ἔτη

— Πηγαίνω νὰ ἑτοιμάσω τὰ ῥοῦχά μου.

Περίεργον ἀνέκδοτον περὶ τοῦ νῦν προέδρου τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας Σαδὶ-Καρνῶ διηγεῖται ἐφημερίς τις. Τῷ 1871 ἐκ τοῦ διαμερίσματος τῆς Côte-d'-Or ἐξελέγη πληρεξούσιος ὁ ἀδελφὸς τοῦ νῦν προέδρου Αὔγουστος Καρνῶ. Τὴν ἑσπέραν ἡ οἰκογένεια συνελθοῦσα εἰς γεῦμα, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ πατρὸς τοῦ προέδρου, τοῦ ἄρτι ἀποθανόντος γερουσιαστοῦ Καρνῶ, ὡμίλει περὶ τῆς ἐκλογῆς.

— Ὁ Αὔγουστος, εἶπεν ὁ πατήρ πρὸς τὸν Σαδί, δὲν ἀγαπᾷ τὴν πολιτικήν. Θέλει νὰ δώσῃ τὴν παραίτησίν του. Λάβε σὺ ἀντ' αὐτοῦ τὴν ἐκλογήν. Οἱ συμπολῖταί μας ἠθέλησαν δι' αὐτῆς νὰ τιμήσωσι μᾶλλον τὴν οἰκογένειαν Καρνῶ γενικῶς ἢ προσωπικῶς τὸν ἀδελφόν σου.

Οὕτως ἰσχυρίζεται ἡ μνημονεύουσα τοῦ ἀνεκδότου ἐφημερὶς ὅτι καὶ ἐγένετο, θέτει δὲ τὸ ἑπόμενον ἐρώτημα:

— Ἀφοῦ ὁ κύριος Αὔγουστος Καρνῶ ἐξελέγη τῷ 1871, βουλευτὴς καὶ ὁ ἀδελφός του κ. Σαδὶ Καρνῶ ἰδιοποιήθη τὴν ἐκλογήν, τὸ διαμέρισμα τῆς Côte-d'-Or, δὲν ἐφρόνει ἐν ταῖς ἑπομέναις ἐκλογαῖς ὅτι ἐψήφιζε πάντοτε τὸν Αὔγουστον Καρνῶ; Καὶ ἀφοῦ ἡ ἐκλογὴ τοῦ Σαδὶ Καρνῶ ὡς προέδου τῆς Δημοκρατίας ἐγένετο διότι οὗτος ἀνῆκεν εἰς τὴν Βουλήν, εἶνε νόμιμος;

Ὁ κόμης Τολστόϊ, ὁ γνωστὸς Ρῶσσος συγγραφεύς, ἵδρυσε τελευταῖον σύλλογον ἐγκρατείας. Ὁ σύλλογος οὗτος ἀριθμεῖ ἤδη ἑκατοντάδας μελῶν. Ταῦτα διαιροῦνται εἰς 3 τάξεις. Ἡ πρώτη τάξις περιλαμβάνει τοὺς οὔτε πίνοντας οὔτε πωλοῦντας οἰνοπνευματώδη ποτά, ἡ δευτέρα τοὺς πωλοῦντας μὲν μὴ πίνοντας δὲ, καὶ ἡ τρίτη τοὺς μὴ πίνοντας οἶνον καὶ οἰνόπνευμα ἀλλὰ μόνον ζῦθον.

Κατ' αὐτὰς ἐξεδόθησαν ἐν Πετρουπόλει ἐκ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν στατιστικαὶ πληροφορίαι περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη κατοικησάντων ἐν Ῥωσσίᾳ ξένων καθὼς καὶ τῶν ἀπ' αὐτῆς ἀπελθόντων. Ἐκ τῶν πληροφοριῶν τούτων ἐξάγεται ὅτι κατ' ἔτος εἰσέρχονται εἰς τὸ Ῥωσσικὸν κράτος 800,000 ξένοι καὶ ὅτι ἀπέρχονται ἐξ αὐτοῦ 750,000. Ὁ μεγαλείτερος ἀριθμὸς τῶν εἰσελθόντων εἰς τὸ κράτος ξένων ἀνήκει εἰς τὰ ἔτη 1872 ἕως 1881 ἤτοι 9,458,132 πρόσωπα. Κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα ἐγκατέλιπον τὴν Ῥωσσίαν 8,025,198 πρόσωπα. Οἱ ξένοι οἱ εἰσελθόντες εἰς Ῥωσσίαν διαιροῦνται ὡς ἑξῆς κατ' ἐθνικότητας. Γερμανοὶ 4,871,571, Αὐστριακοὶ καὶ Οὔγγροι 1,305,133, Πέρσαι 255,207, Γάλλοι 122,771, Τοῦρκοι 70,387, Ῥουμάνοι, Βούλγαροι καὶ Σέρβοι 41,878, Ἄγγλοι 20,691, Ἰταλοὶ 17,359, Ἕλληνες 14,885, ἐξ ἄλλων δὲ ἐθνικοτήτων 120,638. Ἐκ τῶν ἀλλοδαπῶν οἵτινες ταυτοχρόνως κατέλιπον τὴν Ῥωσσίαν πολυαριθμότεροι εἶνε οἱ Γερμανοὶ ὑπήκοοι 3,465,390, μετὰ τούτους ἕπονται οἱ Αὐστριακοὶ καὶ Οὔγγροι 1,049,574. Τὸ πλεῖστον τῶν εἰς Ῥωσσίαν ἐλθόντων κατὰ τὰ τελευταῖα δέκα ἔτη ξένων κατῴκησε εἰς τὰ δυτικὰ τοῦ κράτους, εἰς τὰς ἐπαρχίας τῆς Βαλτικῆς, εἰς τὰς δύο πρωτευούσας καὶ εἰς τὰς μεγάλας πόλεις ἐπὶ τοῦ Βόλγα. Ἐθνικότητες τινὲς ἐκλέγουσιν ὡρισμένα σημεῖα τοῦ Ῥωσσικοῦ κράτους. Οὕτω οἱ Γερμανοὶ μεταναστεύουσι κυρίως εἰς Πετρούπολιν, Μόσχαν, Νοβογορὸδ καὶ Βαρίνσκην. Οἱ Γάλλοι ἐν Βαρσοβίᾳ, Πετρουπόλει, Μόσχᾳ, Κιέβῳ καὶ Ὀδησσῷ. Οἱ Αὐστριακοὶ εἰς τὴν ἐπαρχίαν Καμιενὶκ-Ποδόλσκι καὶ Βολυνίαν, εἰς τὸ Κίεβον. Οἱ Ἄγγλοι δὲ μόνον εἰς τὰς πόλεις τὰς κειμένας πλησίον τῆς θαλάσσης.

Οὐδεὶς κατώρθωσεν ἔτι νὰ διέλθῃ ἀπὸ ἄκρου εἰς ἄκρον τὴν Γροελλανδίαν, καίτοι ἡ χώρα αὕτη εἶναι γνωστὴ ἀπὸ 900 ἤδη ἐτῶν. Δανοί, Σουηδοί, Ἄγγλοι, Ἀμερικανοί, ἀπεπειράθησαν τοῦτο πολλάκις, ἀλλ' ἀπέτυχον. Ὁ βαρόνος Νορδενσκιόλδ, ὅστις προὐχώρησε περισσότερον τῶν ἄλλων, μόλις κατώρθωσε νὰ διατρέξῃ διάστημα 200 χιλιομέτρων ἐν τῷ ἐσωτερικῷ.

Νορβηγός τις, ὁ κ. Νάουζεν, συνέλαβε τὴν ἰδέαν νέας ἐκδρομῆς, προτίθεται δὲ νὰ διατρέξῃ τὴν Γροελλανδίαν ἀπὸ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς διὰ παγοπεδίλων. Τὰ ἀναγκαιοῦντα διὰ τὴν τολμηρὰν ταύτην ἐπιχείρησιν χρήματα ἐτέθησαν ἤδη εἰς τὴν διαθεσίν του.

Τὰ θαυμάσια τῆς τηλεγραφικῆς. — Τὸ ἑσπέρας τῆς 10)22 Ἰανουαρίου ἐ. ἔ. ὁ κ. Stead, ἰδιοκτήτης τῆς Φύρδην Μίγδην συνωμίλησε τηλεγραφικῶς μεθ' ἑνὸς τῶν συντακτῶν τῆς ἐφημερίδος ταύτης εὑρισκομένου ἐν τῇ δυτικῇ παραλίᾳ τῆς Βορείου Ἀγγλικῆς Ἀμερικῆς. Ὁ κ. Stead ἦτο ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ Commercial Câble Cie ἐν Λονδίνῳ, καὶ ὁ ἀνταποκριτὴς αὐτοῦ κ. Νόρμαν ἐν τῷ Νέῳ Βεστμίνστερ τοῦ Βαγκοῦβερ, δηλαδὴ εἰς ἀπόστασιν 7,000 περίπου μιλλίων. Ἡ τηλεγραφικὴ γραμμὴ ἀπετελεῖτο ἐξ 140 μιλλίων γηΐνου σύρματος, ἀπὸ Λονδίνου ἄχρι Οὐεστῶνος: ἐκ 329 μιλλίων καλωδίου, ἀπὸ Οὐεστῶνος ἄχρι Οὐατερβίλλης τῆς Ἰρλανδίας: ἐκ 2750 μιλ. ἀτλαντικοῦ καλωδίου, ἀπὸ Οὐατερβίλλης ἄχρι Κάνσου τῆς Νέας Σκωτίας: καὶ ἐκ 4400 μιλλίων γηΐνου σύρματος, ἀπὸ Κάνσου μέχρι Νέου Βεστμίνστερ τοῦ Βαγκοῦβερ. Αἱ εἰς τὰς ἐρωτήσεις τοῦ κ. Stead ἀπαιτήσεις ἔφθανον ἐντὸς 4 λεπτῶν, ἡ δὲ μεταξὺ τῶν δύο σταθμῶν διαφορὰ τοῦ χρόνου ἦτο 8 περίπου ὡρῶν. Ἡ συνδιάλεξις διήρκεσε τρεῖς ὥρας περίπου, εἶτα διεκόπη ὑπὸ θυέλλης ἐπισκηψάσης ἐν ταῖς μεταξὺ Οὐϊνιπέγης καὶ τῶν Βραχωδῶν Ὀρέων χώραις. Καὶ ὅμως αἱ ἐπελθοῦσαι βλάβαι ἐδιορθώθησαν ταχέως καὶ ἡ συνδιάλεξις ἐπανελήφθη.

Ἐν παραστάσει πνευματισμοῦ:

Ὁ πνευματιστὴς προστάσσει τὸν κύνα αὐτοῦ νὰ κοιμηθῇ τώρα καὶ πρωὶ πρωὶ νὰ ἐξυπνήσῃ διὰ νὰ κάμῃ τὴν σοκολάταν τοῦ κυρίου του.

Ὁ κύων κατακλίνεται καὶ λαμβάνει τὴν οὐρὰν αὐτοῦ μεταξὺ τῶν προσθίων ποδῶν.

— Τί κάνει τώρα; ἐρωτᾷ εἷς τῶν θεατῶν.

— Δένει κόμπο 'ς τὴν οὐρά του γιὰ νὰ μὴν ξεχάσῃ τὴν παραγγελίαν μου, ἀπαντᾷ ὁ πνευματιστής.

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῶν καταστημάτων ΑΝΕΣΤΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ. 1888—1286